

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิด
ระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนององ
นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

LEARNING MANAGEMENT USING VALUES CLARIFICATION
PROCESS INTEGRATED WITH THE CONCEPT OF CONTRACT
SYSTEMS TO DEVELOP SELF – RESPONSIBILITY
CHARACTERISTICS OF 3rd YEAR CADETS IN
CHULACHOMKLAO ROYAL MILITARY ACADEMY

กิตติ กลิ่นหอม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสาน
แนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง
ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่เกิดจากการค้นคว้าและวิจัย ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ใน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนั้น งานวิจัยในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และข้อความต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่มีการคัดลอกหรือนำงานวิจัยของผู้อื่นมานำเสนอในชื่อของข้าพเจ้า

This thesis consists of research materials conducted at Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi and hence the copyright owner. I hereby certify that the thesis does not contain any forms of plagiarism.

ร.อ. กิตติ กลิ่นหอม

(..ร้อยเอก กิตติ กลิ่นหอม..)

COPYRIGHT © 2020
FACULTY OF TECHNICAL EDUCATIONAL
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2563
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
Learning Management Using Values Clarification Process Integrated with the Concept of Contract Systems to Develop Self – Responsibility Characteristics of 3rd Year Cadets in Chulachomklao Royal Military Academy

ชื่อ - นามสกุล

ร้อยเอกกิตติ กลิ่นหอม

สาขาวิชา

การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน

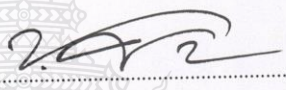
อาจารย์ที่ปรึกษา

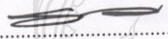
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.

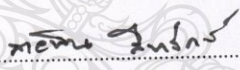
ปีการศึกษา

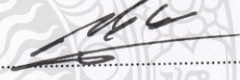
2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมชัย ศรีนोक, ศษ.ด.)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สริน เจิมไธสง, ค.ด.)

 ..... กรรมการ
(ดร.สายพิน สีหรักษ์, ค.ด.)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

 ..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)

วันที่...31...เดือน...มีนาคม...พ.ศ. 2564...

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ชื่อ – นามสกุล	ร้อยเอกกิตติ กลิ่นหอม
สาขาวิชา	การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาการนำทหาร ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญากับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษารายวิชา การนำทหาร ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง และ 4) แบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคู่สัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อยู่ในระดับดี 2) คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ของกลุ่มทดลอง หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อตนเอง กระบวนการกระจำง่าค่านิยม
แนวคิดระบบคู่สัญญา

Thesis Title Learning Management Using Values Clarification Process
Integrated with the Concept of Contract Systems to Develop
Self – Responsibility Characteristics of 3rd Year Cadets in
Chulachomkhalo Royal Military Academy

Name - Surname Captain Kitti Klinhom

Program Curriculum Development and Instructional Innovation

Thesis Advisor Associate Professor Sutthiporn Boonsong, Ph.D.

Academic Year 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the level of self-responsibility characteristics of the third-year cadets who enrolled Military Leadership course and had been taught through the integrated process of values clarification and the concept of contract systems and conventional learning management, and 2) compare the self-responsibility characteristics between the experimental group of the third-year cadets who had been taught through the integrated process of values clarification and the concept of contract systems and the control group who had been taught by a conventional learning management after completing the course.

The samples used in this research were 60 third-year cadets who had enrolled Military Leadership course in the second semester of academic year 2020. The samples were selected based on cluster random sampling technique. The research instruments used in the research included: 1) learning management plans with the integrated process of values clarification and the concept of contract systems, 2) conventional learning management plans, 3) an assessment form for self-responsibility characteristics, and 4) a memorandum of agreement for students and partners of the contracts. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and test.

The results of this research indicated that: 1) the overall level of self-responsibility characteristics of third-year cadets who had been taught through the integrated process of values clarification and the concept of contract systems and a conventional learning management was at a good level, 2) the self-responsibility characteristics of the experimental group were higher than the control group, at a statistically significant level of .05

Keywords: learning management, self-responsibility, process of values clarification,
concept of contract systems

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนोक ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รสริน เจริญไธสง และ ดร.สายพิน สีหรัักษ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งแนะนำปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ธารพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร แพรวงพนิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิลิ่ง สุพวงแก้ว ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ และ อาจารย์ศรีศิลป์ โสภณสกุลวงศ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พ.อ.สรารุณี จันทร์วัฒน์ ผู้อำนวยการกองจิตวิทยาและการนำทหาร ส่วนวิชาทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกตลอดเวลาในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวทิตาแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หากการวิจัยในครั้งนี้ขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอกราบขอภัยมา ณ โอกาสนี้

กิตติ กลิ่นหอม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	10
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	10
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	13
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	13
1.5 คำจำกัดความในการวิจัย.....	14
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 (5 ปี).....	18
2.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยม.....	22
2.3 แนวคิดระบบคู่สัญญา.....	29
2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ.....	32
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
3.1 ประชากร.....	46
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	46
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์.....	57
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	61
5.2 การอภิปรายผล.....	62
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	71
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	71
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
ภาคผนวก ค หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	197

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง.....	51
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การแปลความหมายแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบ ต่อตนเอง.....	54
ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา.....	58
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบปกติ.....	59
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย กระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้ แบบปกติ.....	59
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบ คู่สัญญา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้ค่า t-test (Independent Samples).....	60

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
ภาพที่ 2.1 กระบวนการ ระบบคู่สัญญาของ ทีศนา แคมมณี.....	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในยุคปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะเสื่อมโทรมอย่างน่าวิตก มีปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การขาดความรู้สึกรักสำนึกผิดชอบชั่วดี ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ รวมทั้งการมีค่านิยมเชิงวัตถุนิยมยกย่อง และปฏิบัติตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ที่เน้นการมีจุดมุ่งหมายชีวิตแบบสุขนิยมสุดโต่ง (Hedonism) การสร้างสรรค์ทางวัตถุ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ล้นหลามเข้ามา ทำให้ค่านิยมทางด้านจิตใจ ซึ่งยึดความสุข จากความสงบ ความเพียงพอ เริ่มจางหายไป จึงมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าประโยชน์ ส่วนรวม ใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เกิดสภาวะขาดความสมดุล อันเป็นผลให้เกิดภัยธรรมชาติ มลภาวะ และการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) อนึ่งวัฒนธรรมความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างมากมาย พร้อมทั้งความเจริญของเทคโนโลยีทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร ได้ถูกนำมาใช้ขับเคลื่อนมนุษย์ให้เฟลิดเฟลิน หลงใหลอยู่ในความสะดวกสบายมากกว่า จะใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเอง จากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้สังคมไทยในยุคปัจจุบันจึงควรตระหนักเห็นถึงความสำคัญและเอาใจใส่ในเรื่อง “การมีคุณธรรมจริยธรรม” อย่างมาก และควรปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติ เพราะเยาวชนเหล่านี้จะเติบโตขึ้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ, 2542)

สถาบันต่าง ๆ จึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาจริยธรรมของ เยาวชนควบคู่กันไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 มาตราที่ 6 ที่ได้บัญญัติว่า การจัดการ ศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ มาตราที่ 24 ที่ได้บัญญัติว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อื่นๆ ยังต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเล่าเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร มีหน้าที่ให้การฝึก ศึกษาอบรมนักเรียนนายร้อย เพื่อให้มีคุณลักษณะที่จำเป็นและเพียงพอแก่การรับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการของกองทัพบก เป็นแบบฉบับในด้านคุณลักษณะของผู้นำที่มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีคุณธรรม จริยธรรม ความมุ่งมั่นในการอุทิศตนเพื่อรับใช้ชาติและประชาชน มีสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ และพันธุกิจในการเป็นผู้นำหน่วยระดับหมวดได้ (กรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2563)

“คุณลักษณะความรับผิดชอบ” มีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่จะต้องเสริมสร้างในการผลิตนักเรียนนายร้อย เพื่อให้เป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนดำรงไว้ซึ่งพื้นฐานแห่งการเชิดชูเกียรติและศักดิ์ศรีคู่ความดี (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2558) และจากการประเมินคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในเบื้องต้น พบว่า ยังอยู่ในระดับที่ควรจะพัฒนาขึ้นได้อีก เพราะเป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างยิ่งที่ควรจะต้องพัฒนาและปลูกฝังให้เกิดขึ้น แต่จากผลการศึกษาของนักเรียนนายร้อย ในรายวิชาการนำทหาร อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงประมาณ ร้อยละ 15 เท่านั้น ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก (กองจิตวิทยาและการนำทหาร, 2562) ซึ่งความรับผิดชอบจะเป็นคุณลักษณะพฤติกรรมที่ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าเมื่อนักเรียนนายร้อยได้รับการพัฒนาความรับผิดชอบมากขึ้นจะส่งผลทำให้นักเรียนนายร้อยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน และพบว่า แนวคิดกระบวนการกระจ่ายค่านิยม หรืออาจเรียกว่าการทำค่านิยมให้กระจ่าย เป็นกระบวนการสอนแนวทางหนึ่งที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบ เพราะเหตุผลที่ว่า กระบวนการกระจ่ายค่านิยมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามแนวคิดของการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มในการคิด การพิจารณาเลือก การตัดสินใจยอมรับด้วยการเห็นคุณค่าอันจะนำไปสู่การยึดถือและการปฏิบัติเป็นนิสัยที่ถาวรต่อไป กระบวนการสร้างค่านิยมจะช่วยให้พัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเองว่าหลักการ หรือ

มาตรฐานที่ตนยึดถืออยู่นั้นมีความถูกต้องเพียงใด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความกระจำงในค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่และจะต้องหาทางรักษาส่วนที่ดี เสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้นโดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นมีแตกต่างไปจากตน สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง (ชัยพร วิชชาวุธ, 2530) และผู้วิจัยยังเชื่อว่า กระบวนการกระจำงค่านิยมจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบของตนเองให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากความรับผิดชอบจัดเป็นค่านิยมที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของบุคคลที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติภารกิจงาน อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมอย่างเหมาะสม เนื่องจากกระบวนการกระจำงค่านิยมช่วยให้บุคคลแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับความคิดและความรู้สึก ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง วัตถุประสงค์ของกระจำงค่านิยม หรือไม่ได้เป็นการสอนค่านิยมใด ๆ โดยเฉพาะ แต่เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและค่านิยมของพวกเขา เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมและเปรียบเทียบการประพฤติปฏิบัติในโอกาสที่ต่างกันไป และเมื่อผู้เรียนเกิดความตระหนักในค่านิยมของตนเองที่ชัดเจนเพิ่มขึ้น ผู้เรียนจะมีโอกาสแก้ไขค่านิยมที่ไม่ดีของตนเองได้ (Justin, M. P. & Suganya, D., 2016) และผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดระบบคู้สัญญาของ ทิศนา แคมมณี อันเป็นแนวคิดที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล โดยผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจตนเองและพิจารณาแนวทางพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ทั้งนี้ความรับผิดชอบต่อตนเองจะเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ผู้เรียนมักจะเลือกการพิจารณาพัฒนาควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณาการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนและการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งถือได้ว่าแนวคิดระบบคู้สัญญาเป็นระบบที่ใช้ในการพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการที่ผู้เรียนควบคุมพฤติกรรมของตนเองภายใต้การรับรู้ของคู้สัญญา โดยคู้สัญญาเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่รับรู้และส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (ทิศนา แคมมณี, 2560)

จากการเห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองที่จะต้องปลูกฝังในการผลิตนักเรียนนายร้อยให้เป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู้สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้กับนักเรียนนายร้อย โดยเชื่อมั่นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู้สัญญา จะสามารถพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยให้สูงขึ้นได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอยู่ในระดับดีมาก

1.3.2 คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 วิชาการนำทหาร PC 2201 (Military Leadership)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มทดลอง นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

1.4.2 ขอบเขตเชิงตัวแปร

1.4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 วิธี ประกอบด้วย

1) การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่า่านิยผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

2) การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนอง ด้านความความรับผิดชอบในเรื่อง การเข้าเรียนตรงต่อเวลา การส่งงานตรงเวลา และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ

1.4.3 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่า่านิยผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ในรายวิชาการนำทหาร PC 3201 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนอง ของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ 3 ด้านการเข้าเรียนตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ

1.4.4 ขอบเขตเชิงระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคการศึกษาที่ 2 ปการศึกษา 2563 เวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง

1.5 คำจำกัดความในการวิจัย

1.5.1 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนการสอน ที่อาศัยหลักปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยจัดให้มีองค์ประกอบของการเรียนการสอน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผลไว้อย่างเป็นระบบ

1.5.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่า่านิย (Values Clarification) หมายถึง การทำค่านิยมให้เกิดความกระจำจ่า่านิยขึ้น เป็นกระบวนการที่บุคคลสามารถที่จะเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกนึกคิดของตนและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไร เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือกและช่วยในการกำหนดว่า การเลือกพฤติกรรมเช่นนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ ผลที่ได้รับจากค่านิยมนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีแนวทางในการดำเนินชีวิตในวิถีทางที่แต่ละคนพอใจและเป็นการสร้างสรรค์สังคมด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักความมีเหตุผล โดยเน้นการพิจารณาผลที่ตามมาและกระตุ้นให้เกิดความพอใจ เห็นคุณค่าที่จะปฏิบัติตาม ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องนำทางแทนการใช้เนื้อหาสาระ ใช้การสังเกตและการฝึกปฏิบัติ

1.5.3 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่า่านิยผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่า่านิย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ

สื่อสารความคิด ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ช่วยพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้เกิดค่านิยมขึ้นในตนเอง เห็นคุณค่าที่จะปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีผสมผสานกับแนวคิดระบบคู่สัญญาที่คู่สัญญาเป็นที่ปรึกษาที่จะให้คำแนะนำและทำสัญญา เพื่อเป็นการเสริมแรงของคู่สัญญา ก็จะทำให้ นักเรียนปฏิบัติตามในสิ่งที่ได้ให้คำสัญญากับคู่สัญญา ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามค่านิยมและค่านิยมสัญญาที่ให้กับคู่สัญญา

1.5.4 แนวคิดคู่สัญญา หมายถึง ระบบการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองที่ใช้หลักการควบคุมพฤติกรรมและการแก้ปัญหาของผู้แก้ปัญหาโดยการเสริมแรงของคู่สัญญา เป็นระบบที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการให้ผู้ถูกแก้ปัญหาควบคุมพฤติกรรมและการแก้ปัญหาของตนเอง ภายใต้การรับรู้ของคู่สัญญา คู่สัญญาเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่รับรู้และส่งเสริมพฤติกรรมแก้ปัญหาของผู้ปฏิบัติ

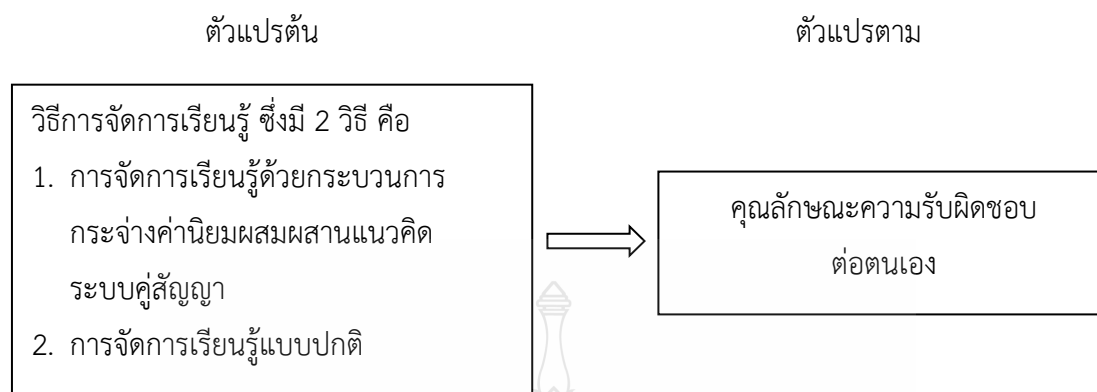
1.5.5 คุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง หมายถึง การรับรู้บทบาทหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย สามารถจัดปัญหาที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ได้ รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่การงานของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เข้าเรียนตรงต่อเวลา ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยและคุณธรรม ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ รับผิดชอบ ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเองโดยไม่มีย่อท้อต่ออุปสรรค สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 เป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการเข้าเรียนตรงเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึง นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตรงตามเวลาที่ครูกำหนด

2) ด้านส่งงานตรงเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดส่ง เนื้อหามีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ครูมอบหมาย นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

3) ด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึง นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เครื่องแบบนักเรียนถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัน เวลา ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ได้พัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองให้กับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดคู่สัญญา

1.7.2 อาจารย์ผู้สอนสามารถนำแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดคู่สัญญา จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

1.7.3 ผลจากการศึกษาวิจัย สามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดคู่สัญญา ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนายร้อยในระดับชั้น ปีการศึกษาอื่นได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนององนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 (5 ปี)
  - 2.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
  - 2.1.2 เป้าหมายของการศึกษา
  - 2.1.3 โครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ
  - 2.1.4 คำอธิบายรายวิชาการนำทหาร (Military Leadership)
- 2.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยม
  - 2.2.1 ทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยม
  - 2.2.2 ความหมายของการกระจำง่า่านิยม
  - 2.2.3 ความสำคัญของการกระจำง่า่านิยม
  - 2.2.4 ขั้นตอนของกระบวนการสร้างการกระจำง่า่านิยม
- 2.3 แนวคิดระบบคู่สัญญา
  - 2.3.1 แนวคิดของระบบคู่สัญญา
  - 2.3.2 รูปแบบระบบคู่สัญญา
- 2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ
  - 2.4.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ
  - 2.4.2 ความหมายของความรับผิดชอบ
  - 2.4.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ
  - 2.4.4 ประเภทของความรับผิดชอบ
  - 2.4.5 คุณลักษณะของผู้มีความรับผิดชอบ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 (5 ปี)

2.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พุทธศักราช 2558 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่ให้การศึกษาด้านวิชาการและดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะอันจำเป็นและเพียงพอแก่การเป็นนายทหารประจำการในกองทัพบก เป็นแบบฉบับในด้านลักษณะผู้นำ มีสติปัญญารอบรู้ มีพื้นฐานและสามารถเพิ่มพูนความชำนาญในวิชาชีพทหาร มีจริยธรรมและความมุ่งมั่นในการอุทิศตนเพื่อรับใช้ชาติและประชาชน นอกจากนี้จะให้การศึกษามุ่งไปสู่ความมีสติปัญญารอบรู้เช่นเดียวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจะต้องฝึกและอบรมนักเรียนนายร้อยเพื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อกองทัพและประเทศชาติในอนาคต (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2558, น.3) โดยหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นแบบฉบับของนายทหารสัญญาบัตร ผู้มีลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพ อุทิศตนเพื่อชาติและประชาชน
- 2) มีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติการทางทหารในระดับหมวดของหน่วย รับรู้บทบาทเหล่าต่าง ๆ รู้พื้นฐานการปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพอื่น และมีพื้นฐานเพียงพอในการช่วยพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ
- 3) มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพทหารและช่วยพัฒนากองทัพ
- 4) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นสุภาพบุรุษ มีคุณธรรม สามารถพัฒนาและดำรงความเข้มแข็งของสมรรถภาพร่างกายทั้งในตนเองและเสริมสร้างให้แก่กำลังพลในหน่วยของตนได้
- 5) มีพื้นฐานความรู้วิทยาการระดับอุดมศึกษาเพียงพอสำหรับเสริมสร้างคุณลักษณะข้างต้น เป็นผู้ที่ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ และผู้ที่เรียนสาขาวิศวกรรมสามารถประกอบวิชาชีพวิศวกรรมได้
- 6) มีความสามารถในการฝึกสอนอบรมนายสิบและพลทหาร

สรุปได้ว่า หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พุทธศักราช 2558 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาให้นักเรียนนายร้อยมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติการทางทหารในระดับหมวด มีพื้นฐานความรู้วิทยาการระดับอุดมศึกษา เป็นผู้ที่ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ มีลักษณะผู้นำที่ดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นสุภาพบุรุษ รวมทั้งมีความสามารถในการฝึกสอนอบรมนายสิบและพลทหาร และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนากองทัพและประเทศชาติ

2.1.2 เป้าหมายของการศึกษา

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 มีวิสัยทัศน์เพื่อฝึกและอบรมให้นักเรียนนายร้อยเป็นนายทหารสัญญาบัตรหลักชั้นนำในระดับหมวด เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อกองทัพและประเทศชาติในอนาคต ดังนั้น หลักสูตรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 จะไม่เพ่งเล็งในด้านหลักสูตรหรือความรู้เฉพาะวิชาแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องรวมถึงการมีคุณสมบัติและคุณลักษณะทั้งหมด ไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย สมอง หรือจิตใจของนักเรียนนายร้อย หลักสูตรจะประกอบไปด้วย โครงสร้างการจัดการศึกษา มีการสนธิผสมผสานอย่างกลมกลืนในองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ กลุ่มวิชาด้านวิชาการ กลุ่มวิชาด้านวิชาทหาร และกลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2558, น.3)

โดยมีเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษابرลุถึงคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1) เพื่อให้นักเรียนนายร้อย ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีความรู้วิชาทหาร สามารถเป็นผู้นำหน่วยทหารระดับหมวดปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้พื้นฐานของเหล่าที่เลือกรับราชการอย่างกว้าง ๆ ที่จำเป็นต่อการรับราชการในช่วงแรก และมีพื้นฐานในการศึกษาต่อเพิ่มเติมจากโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ

2) มีพื้นฐานความรู้และความชำนาญในด้านจิตวิทยาและการเป็นผู้นำทหารอย่างเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติหน้าที่บังคับบัญชาทหาร

3) มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักการเป็นผู้แพ้ และเป็นผู้ชนะ โดยให้มีการฝึกพลศึกษาและเล่นกีฬาต่าง ๆ ตลอดเวลา 5 ปี

4) มีความรู้พื้นฐานเพียงพอทั้งทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และภาษา ในระดับอุดมศึกษา

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะทางด้านความรู้วิชาการวิชาทหาร มีพื้นฐานความรู้และความชำนาญในด้านจิตวิทยาและการเป็นผู้นำทหารมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และพื้นฐานเพียงพอทั้งทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และภาษา ในระดับอุดมศึกษาอย่างเพียงพอ

2.1.3 โครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ

กลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ ของหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 เป็นการฝึกสอน อบรมและปลูกฝังคุณลักษณะนิสัย อุปนิสัย ความมีระเบียบวินัย

จิตวิทยาและการนำทหาร พลศึกษา วิชาทหารเบื้องต้น ทั้งในระหว่างภาคการศึกษาและภาคการฝึกซึ่งสอดแทรกอยู่ตลอดเวลาด้วยระเบียบการปฏิบัติประจำวัน ระบบต่าง ๆ เช่น ระบบนักเรียนใหม่ ระบบอาวุธ ระบบเกียรติศักดิ์ เป็นต้น อีกทั้งกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้จิตวิทยาในการเป็นผู้นำและความสามารถในการเป็นครูทหาร มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อส่วนร่วม มีความคิดที่สร้างสรรค์สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดเดี่ยวและเด็ดขาดในภาวะคับขัน มีพื้นฐานของการดำรงความต่อเนื่องในการพัฒนา ในฐานะผู้นำองค์กรทางทหาร มีความมุ่งมั่นต่อความรับผิดชอบต่อภาวะผู้นำที่สูงขึ้น เป็นผู้มีความรู้ ภูมิปัญญา ทัศนคติที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม ตระหนักในคุณค่าที่สำคัญของทหารอาชีพ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2558, น.5-6)

2.1.4 คำอธิบายรายวิชาการนำทหาร (Military Leadership)

โครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้นำเสนอคำอธิบาย รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ไว้ดังนี้

ศึกษาเกี่ยวกับวิชาการนำทหาร โดยใช้คู่มือราชการสนาม ว่าด้วย ลักษณะผู้นำทางทหาร (รส.22-100) เป็นหลักในการปฏิบัติการสอน ความมุ่งหมายและขอบเขต ลักษณะทั่วไปของการเป็นผู้นำทางทหาร พฤติกรรมของมนุษย์ คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ หลักของการเป็นผู้นำ สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะผู้นำ ลักษณะผู้นำหน่วยในระดับกองพันขึ้นไป และลักษณะผู้นำในการรบ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ Active Learning เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยมีความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำทางทหาร หลักของการเป็นผู้นำ รู้จักคิด วิเคราะห์ ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปกครองบังคับบัญชาและนำหน่วยระดับหมวดปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความมุ่งมั่นในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยการบรรยาย การทำกิจกรรมกลุ่ม โดยการให้อภิปรายร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น การนำเสนอและสรุปหน้าชั้นเรียน

การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยในรายวิชาการนำทหารนั้น จะทำให้นักเรียนนายร้อยเกิดทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) คุณธรรม จริยธรรม

(1.1) มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เข้าใจและซาบซึ้งในวัฒนธรรมไทย ตระหนักในคุณค่าของระบบคุณธรรม จริยธรรม เสียสละและซื่อสัตย์สุจริต

(1.2) มีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม

(1.3) สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งตามลำดับความสำคัญ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2) ด้านความรู้

(2.1) มีความรู้และความเข้าใจลักษณะครุฑทหารที่ดี เพื่อการประยุกต์ใช้กับงานทางด้านที่เกี่ยวข้องและการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

(2.2) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการที่สำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ในเนื้อหาของการเป็นผู้นำทหารอย่างเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติหน้าที่บังคับบัญชาทหาร

(2.3) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

3) ทักษะทางปัญญา

(3.1) มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ดี

(3.2) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการได้

(3.3) สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีระบบ รวมถึงการใช้ข้อมูล ประกอบ การตัดสินใจในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(4.1) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ

(4.2) รู้จักบทบาทหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในการทำงานตามที่มอบหมาย ทั้งงานบุคคลและงานกลุ่ม สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสมกับความรับผิดชอบ

5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(5.1) สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6) ทักษะทางวิชาชีพทหาร

(6.1) มีลักษณะผู้นำทางทหารที่ดี มีวินัย รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพ อุทิศตน เพื่อชาติและประชาชน

(6.2) มีความสามารถปฏิบัติการทางทหารในระดับผู้บังคับหมวดของหน่วยรบ รัฐบาลเหล่าต่าง ๆ รู้พื้นฐานการปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพอื่น และมีพื้นฐานเพียงพอในการช่วย พัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2558, น.121)

2.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยม

2.2.1 ทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้มีนักวิชาการให้ทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมไว้ ดังนี้

แรทส์ ฮาร์มิน และ ไชมอน (Rath , Harmin & Simon, 1966, p.39) ทฤษฎีกระจำง่าค่านิยม เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่า ค่านิยมเป็นหลักที่บุคคลยึดถือไว้เป็นมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม จุดมุ่งหมายของทฤษฎีนี้ก็คือ ให้ได้ค้นพบด้วยตนเองว่าหลักการหรือมาตรฐานที่ตนยึดอยู่นั้นมีความถูกต้องเพียงใด และหลักการที่ถูก ตลอดจนหลักการที่ผิดมีลักษณะเป็นอย่างไร วิธีการนี้จะช่วยให้เกิดการกระจำง่าแ่งในค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่ และจะได้หาทางรักษาส่วนที่ดีและเสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้น โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม 7 ประการเป็นหลัก ซึ่งได้แก่

- 1) การเลือกกระทำโดยอิสระ ไม่มีการบังคับ
- 2) การเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
- 3) เลือกโดยพิจารณาผลของทางเลือกนั้นแล้ว
- 4) การรู้สึกภูมิใจและยินดีที่ได้เลือกกระทำ
- 5) ยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนเองอย่างเปิดเผย
- 6) การกระทำตามสิ่งที่ตนตัดสินใจเลือก
- 7) การกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

ทิสนา แชมมณี (2546, น.11-25) ทฤษฎีกระจำง่าค่านิยมมีหลักสำคัญ คือ การช่วยให้บุคคลเกิดความกระจำง่าในค่านิยมที่ตนยึดถือ หรือมีความเชื่อว่าดี ถูกต้อง หรือควรจดจำเป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลเกิดความกระจำง่าในจริยธรรมของตนเอง รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการที่จะให้บุคคลยอมรับความรู้สึกและความคิดด้วยตนเอง ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนด แนวคิด ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผลที่จะได้จากจากกระบวนการนี้จะเอื้อให้ความคิดกับการกระทำสัมพันธ์กัน และเชื่อว่าถ้าบุคคลมีความสามารถคิดหรือได้ความรู้สึกของตนเองออกมา และตอบคำถามหรือสามารถวิเคราะห์ผลของพฤติกรรมที่แสดงออกของตนเองได้ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความกระจำง่าในความเชื่อ เจตคติ และค่านิยมของตนเองที่ถูกต้องเป็นธรรมได้

จากทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กระบวนการกระจำง่าค่านิยม คือ กระบวนการที่บุคคลสามารถที่จะเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกนึกคิดของตน และการวิเคราะห์พฤติกรรมว่า จะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไรเมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือกและช่วยในการกำหนดว่า การเลือกพฤติกรรมเช่นนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ ผลที่ได้รับจากค่านิยมนี้

จะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีแนวทางในการดำเนินชีวิตในวิถีทางที่แต่ละคนพอใจและเป็นการสร้างสรรค์สังคมด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักความมีเหตุผล โดยเน้นการพิจารณาผลที่ตามมาและกระตุ้นให้เกิดความพอใจ เห็นคุณค่าที่จะปฏิบัติตาม ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องนำทางแทนการใช้เนื้อหาสาระ ใช้การสังเกตและการฝึกปฏิบัติ

2.2.2 ความหมายของการกระจ่างค่านิยม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความซึ่งเกี่ยวกับความหมายของการกระจ่างค่านิยมไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, น.111-132) ระบุว่าการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการทำให้บุคคลได้ตรวจสอบสิ่งที่เขาเห็นคุณค่าขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้น เลือกสรรด้วยตัวของเขาเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม การทำค่านิยมให้กระจ่างมีแนวคิดส่งเสริมให้ครูเปลี่ยนแนวการสอนแบบเดิม ที่คอยบอคำตอบให้แก่นักเรียนด้วยการอบรมสั่งสอนมาเป็นการสอนที่สร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเข้าใจในคุณค่าต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ช่วยให้ครูได้เรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาค่านิยมที่เขาเลือกด้วยตัวเอง

นาคยา ปิลันทนานนท์ (2542, น.167-169) กล่าวว่า กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลได้พิจารณาตัดสินใจว่า สิ่งใดควรหรือไม่ควร อย่างไร เพราะเหตุใด เพื่อให้ค่านิยมที่เป็นของตนเองและยังเป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยม ที่ช่วยให้บุคคลได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ ตั้งเป้าหมายและวางแผนในชีวิต ตลอดจนพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย

ยนต์ ชุ่มจิต (2546, น.243) กล่าวว่า กระบวนการกระจ่างค่านิยม คือ แนวความคิด ความประพฤติหรือสภาวะของการกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือสังคมนิยมชมชอบและเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติ จึงยอมรับยึดถือมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอหรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองหรือของสังคม

ชัยพร วิชชาวุธ (2530) กล่าวว่า กระบวนการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเองว่าหลักการหรือมาตรฐานที่ตนยึดถืออยู่นั้นมีความถูกต้องเพียงใด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่างในค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่และจะต้องหาทางรักษาส่วนที่ดี เสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้นโดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นมีแตกต่างไปจากตน สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองให้กับผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณา

จากความหมายของกระบวนการกระจ่างค่านิยมที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การกระจ่างค่านิยม หมายถึง การพัฒนาค่านิยมที่ทำให้บุคคลเห็นถึงคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้น เลือกสรรด้วยตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ค้นพบตัวเองว่าหลักการหรือมาตรฐานที่ตนยึดถืออยู่นั้น มีความถูกต้องเพียงใด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการกระจ่างค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่ และจะต้องหาทางรักษาส่วนที่ดี เสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้น โดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นมีแตกต่างไปจากตน สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อทำความกระจ่างในค่านิยมของตน ก็สามารถทำความกระจ่างในค่านิยมของผู้อื่นได้เช่นกันและส่งผลต่อการพัฒนาค่านิยมในสังคมด้วย

2.2.3 ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดที่เกิดภายในจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการกระทำหรือเลือกการกระทำที่เห็นว่าถูกต้องแล้วจึงนำไปปฏิบัติ ดังนั้น ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการกระทำซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญของค่านิยม ดังนี้

ชาญชัย อินทรประวัตติ (2547, น.20-21) สรุปว่า ค่านิยมเป็นความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นในใจคน โดยผ่านการคิดใคร่ครวญอย่างมีเหตุผลและใคร่ครวญเพื่อที่จะกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมมีลักษณะที่ค่อนข้างมั่นคงถาวร แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากมีแรงผลักดันและเวลามากพอ ค่านิยมมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) ทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานนำพฤติกรรมในการปฏิบัติ
- 2) เป็นแบบแผนของการระลึกรู้ที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ และแก้ไขความขัดแย้ง
- 3) เป็นเครื่องบ่งชี้แรงจูงใจของมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์ที่ถูกกำหนดโดยค่านิยมนี้

จะเป็นไปหมดทั้งสามด้าน คือ ทางด้านจริยธรรม ทางด้านสุนทรียภาพ และด้านสังคมและการเมือง

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2547, น.127-128) ได้กล่าวถึงเจตคติหลาย ๆ เจตคติ จัดกลุ่มกันเป็นค่านิยม ค่านิยมจึงเป็นความรู้สึกหนักแน่นกว่าเจตคติ และมีบทบาทสำคัญต่อการกระทำของบุคคล ค่านิยมมีบทบาทสำคัญในการจัดกลุ่มของพฤติกรรมและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างมาก มีผลต่อการตัดสินใจว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

สังคมจะอยู่ได้เพราะมีโครงสร้างทางสังคมดี โครงสร้างทางสังคมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยอาศัยวัฒนธรรมเป็นกรอบและเครื่องยึดเหนี่ยว โครงสร้างทางสังคม มีองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ สถาบันสังคม และองค์การสังคม ในองค์การสังคมเป็นกระบวนการจัดระเบียบของสังคม โดยอาศัยความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ คุณธรรม บรรทัดฐาน สัญลักษณ์ สถานภาพและบทบาท เป็นต้น สิ่งนี้จะเกิดเป็นวัฒนธรรมของสังคม ดังนั้น ถ้าสังคมมีค่านิยมเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมของสังคมอาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย การปลูกฝังค่านิยมที่ดี ที่ถูกต้อง จึงทำให้ได้วัฒนธรรมที่ดีงาม

นัยกลับกันวัฒนธรรมสร้างเสริมค่านิยม คน ๆ หนึ่งจะเป็นคนดีที่สังคมต้องการนั้น จะต้องได้สัมผัสกับสิ่งที่ดีมาก่อนเกิดความรู้สึก ค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อเนื่อกัน สังคมประสบการณ์มาจนเป็นลักษณะของคน การแสดงพฤติกรรมอย่างไรของคน ค่านิยมเป็นตัวหล่อหลอมมาก่อน คนเป็นส่วนประกอบย่อยของสังคม ถ้าคนมีค่านิยมที่พึงประสงค์และเป็นสิ่งที่มนุษย์โลกต้องการ ตามความคิดของ พาร์สัน (Parsons) กล่าวว่า ค่านิยมร่วมกำหนดรูปและควบคุมชีวิตของสังคมทั้งมวล เพราะมันแสดงออกโดยผ่านบรรทัดฐาน ซึ่งกลายสถานะเป็นสถาบันในกลุ่มคนหลายกลุ่ม และนำบรรทัดฐานเหล่านี้เข้าไปในลักษณะบุคลิกภาพ

นาตยา ปีลันธานนท์ (2542, น.175-178) กล่าวว่าคุณค่าของกระบวนการการกระจำงค่านิยม ไว้ดังนี้

1) การสื่อสาร การกระจำงค่านิยมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพราะกิจกรรมในการกระจำงค่านิยมจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ การตรวจสอบ และการแสดงออกถึงสิ่งเหล่านี้ และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ ต่อกัน

2) ความเห็นอกเห็นใจ การกระจำงค่านิยม ช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นมีแตกต่างไปจากตน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาทางเลือกสำหรับตนเองได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะกระบวนการการกระจำงค่านิยมจะทำให้เรียนมีบทบาทที่จะพิจารณาตัดสินใจในสิ่งที่เขาชอบ หรือเห็นด้วย ด้วยเหตุผลต่าง ๆ แล้วตัดสินใจให้ผู้เรียนได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นกำลังเผชิญกับปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง และถ้าตนเองจะต้องเผชิญกับปัญหาเช่นกันบ้างจะมีความรู้สึกอย่างไร

3) การแก้ปัญหาการกระจำงค่านิยม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่เขาประสบอยู่ การให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า เมื่อไรก็ตามที่มีการแก้ปัญหาร่วมกัน นั้นแสดงว่าบุคคลเหล่านั้นเต็มใจที่จะเผชิญหรือเสี่ยงต่อภัย หรือสิ่งอันไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาด้วยวิธีนั้น ในกิจกรรมของการกระจำงค่านิยมจะให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหา และฝึกแก้ไขปัญหานั้น ในสถานการณ์และเวลาที่กำหนดให้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่ใกล้เคียงกับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของคนเรา ที่บางครั้งสภาพการณ์ต่าง ๆ และเวลามักเป็นข้อจำกัดที่ทำให้เราแสวงหาทางเลือกไปในแนวทางใด แนวทางหนึ่ง นอกจากนั้นในกระบวนการแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ การค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ การตรวจสอบและประเมินความรู้ที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วย

4) การเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย การกระจำงค่านิยมช่วยพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองให้กับผู้เรียน ในกา

แสดงความคิดเห็นและพิจารณาตัดสินใจ เพราะแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความคิด และการกระทำ การกระจ่างค่านิยมจะฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผล สนับสนุนหรือชี้แจงใน สิ่งที่เขาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ซึ่งในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลเพื่อ แสดงความเชื่อมั่นต่อสิ่งที่เขาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

5) การตัดสินใจ การกระจ่างค่านิยมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตัดสินใจ เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับการเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง นั้นแสดงว่า เขากำลังเผชิญกับการต้อง ตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง และสิ่งที่เขาต้องตัดสินใจย่อมสะท้อนให้เห็นความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ของเขา ในกระบวนการของการตัดสินใจ ในบางครั้งบุคคลต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้ง จนทำให้ เขาไม่สามารถที่จะเลือกแนวทางที่เขาพอใจอย่างแท้จริงได้ ในกรณีเช่นนี้บุคคลก็จะต้องพิจารณาผลที่ เกิดขึ้นจากทางเลือกแต่ละอย่าง แล้วเลือกแนวทางที่เขาคิดว่าให้ผลที่เขาพอใจที่สุดสำหรับเหตุการณ์ หรือปัญหานั้น ซึ่งการประเมินทางเลือกต่าง ๆ อาจใช้ตนเองเป็นหลัก หรือมองจากผู้อื่น หรือสังคม เป็น แนวทางในการจัดอันดับความสำคัญ หรือความพอใจของตนในการเลือก

6) ความเชื่อมั่นในตนเอง กระบวนการตัดสินใจจะทำให้บุคคลมีความเชื่อหรือค่านิยม ต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจที่จะเชื่อหรือค่านิยมต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจที่จะเชื่อหรือ เห็นคุณค่าในเรื่องใด ๆ นั้น อาจเป็นอิทธิพลมาจากผู้ที่มีอำนาจหรือที่มีอิทธิพลเหนือเรา รวมทั้งจากการ พิจารณาด้วยเหตุผล และถ้ามีข้อมูลหรือเหตุผลใหม่ที่ดีกว่า ก็อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ หรือค่านิยมที่มีอยู่เดิมได้ หรืออาจมีผลทำให้เชื่อมั่นในสิ่งนั้นมากยิ่งขึ้น การกระจ่างค่านิยมจึงช่วยให้ ผู้เรียนได้แสดงความเชื่อมั่นในสิ่งที่เขาได้พิจารณาตัดสินใจด้วยเหตุผล หรือข้อมูลความรู้แล้ว และแสดง ให้ผู้อื่นได้เห็นและเข้าใจต่อสิ่งที่ตนได้ยึดมั่นนั้น ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ได้เรียนรู้ความคล้ายคลึง หรือ ความแตกต่างของการยึดมั่นในสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่นด้วย

แรทส์ ฮาร์มิน และ ซีมอน (Rath Harmin & Simon, 1966, p.39) ได้เสนอแนวคิด เกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมที่แท้ควรมีคุณลักษณะครบ 7 ประการ ดังนี้

- 1) เลือกอย่างเสรีไม่มีใครบังคับให้เลือก
- 2) เลือกจากตัวเลือกหลาย ๆ ตัว
- 3) เลือกโดยผ่านการพิจารณาถึงผลที่จะตามมาทั้งทางบวกและทางลบ
- 4) เลือกแล้วมีความภาคภูมิใจที่จะเลือก
- 5) เลือกแล้วยอมรับในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย
- 6) เลือกแล้วลงมือปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกนั้นจริง
- 7) ปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดความสำคัญของค่านิยมที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ค่านิยมที่แท้จริงจะเกิดจากการที่บุคคลนั้นได้เลือกอย่างอิสระเสรี ได้มีโอกาสเลือกค่านิยมจากตัวเลือกหลายตัวแล้ว ซึ่งค่านิยมเลือกนั้นได้เลือกหลังจากที่ได้พิจารณาผลที่จะตามมาทีหลัง และเมื่อบุคคลได้ตัดสินใจเลือกแล้ว ก็ต้องเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองเลือก มีการยืนยันความคิดที่ตนเองได้ตัดสินใจไป หลังจากนั้นได้แสดงพฤติกรรมและยึดถือนำไปปฏิบัติซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยต่อไป

2.2.4 กระบวนการสร้างค่านิยม

กระบวนการสร้างค่านิยม เป็นแนวคิดที่นำเสนอโดยนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, น.111-132) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยการทำค่านิยมให้กระจ่างไว้ ดังนี้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยการทำค่านิยมให้กระจ่าง สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

2) ชี้นสอน

- การเลือกค่านิยมอย่างอิสระ
- เลือกแนวทางปฏิบัติด้วยตนเอง
- การพยากรณ์
- อภิปรายกลุ่ม
- การยึดมั่นค่านิยม
- การแสดงค่านิยม
- กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตน

3. ชี้นสรุป สรุปค่านิยมที่ยอมรับ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2543, น.102) กล่าวว่า การพัฒนาค่านิยมโดยยึดหลักการทำความเข้าใจในความกระจ่างในค่านิยม มีกระบวนการ ดังนี้

1) กิจกรรมสร้างความตระหนัก โดยการยกปรากฏการณ์ สถานการณ์กรณีตัวอย่างในสังคมเกี่ยวกับค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังสร้างเสริมให้กับนักเรียน

2) กิจกรรมประเมิน เมื่อยกสถานการณ์ที่เลียนแบบชีวิตจริง ที่มีลักษณะเป็นเรื่องราวครอบคลุมเหตุการณ์ และให้นักเรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ร่วมอภิปรายเพื่อแสดงความรู้สึกที่มีต่อตัวละครในสถานการณ์ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเอง และสามารถวิเคราะห์ผลที่จะตามมาในแนวค่านิยมนั้น

3) กิจกรรมสรุป นักเรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่ม สรุปสิ่งที่เหมาะสมที่ควรเชื่อหรือควรปฏิบัติ ช่วยกันระบุเหตุผลในแง่ของคุณประโยชน์หรือคุณค่าของการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

โกวิท ประวาลพุกฤษ์ ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม ควรยึดหลักความมีเหตุผลโดยเน้นการพิจารณาผลที่ตามมา และกระตุ้นให้เกิดความพอใจเห็นคุณค่าที่จะปฏิบัติตาม ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องนำทางแทนการใช้เนื้อหา สารระ ใช้การสังเกตและการฝึกปฏิบัติผ่านกระบวนการ ดังขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้น และพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้น ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในแต่ละสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเมื่อได้เห็นการกระทำ การปฏิบัติในกรณีตัวอย่าง สถานการณ์ นิทาน ว่าการที่ได้ศึกษาถึงการกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่างนั้น ๆ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ต่อการกระทำนั้น ถ้าเห็นด้วยมีเหตุผลอย่างไร ถ้าไม่เห็นด้วยมีเหตุผลอย่างไร ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการประเมินด้วยเหตุผล

ขั้นที่ 3 กำหนดค่านิยมเมื่อนักเรียนได้ประเมินโดยใช้เหตุผลไปแล้ว ก็จะเป็นการกำหนดค่านิยม คือ เป็นการแสดงความเชื่อ ความพอใจว่าควรกระทำ ไม่ควรกระทำอย่างไรมีเหตุผล

ขั้นที่ 4 วางแผนปฏิบัติ เพื่อแสดงความเชื่อ ไม่เชื่ออย่างมีเหตุผล แล้วจึงเลือกทางปฏิบัติ ตั้งกติกาใช้สถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 ฝึกปฏิบัติด้วยความชื่นชม ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

ชาญชัย อินทรประวัตติ (2547, น.215-219) การสอนโดยวิธีกระจำง่ามีหลายเทคนิคจะกล่าวถึงเป็นกิจกรรม 2 กิจกรรม ตามลักษณะการใช้ที่แตกต่างกัน

1) การใช้คำถามคำตอบเพื่อกระตุ้นให้คิดวิเคราะห์กิจกรรมนี้มุ่งที่จะใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) การใช้เอกสารเพื่อกระจำง่าค่านิยม กิจกรรมนี้สามารถใช้กับนักเรียนเป็นกลุ่ม ยนต์ ชุ่มจิต (2546, น.258) กล่าวว่า การให้ความกระจำง่าในเรื่องค่านิยมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในค่านิยมอย่างถ่องแท้ ซึ่งทำได้โดยวิธีการ ดังนี้

1) การตั้งคำถามง่าย ๆ อาจเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง คำถามเกี่ยวกับการให้คำจำกัดความ หรือคำถามเกี่ยวกับการให้เหตุผล แล้วแต่ความเหมาะสม

2) การสัมภาษณ์เพื่อความกระจำง่า อาจให้คำถามหรือกิจกรรมเพื่อช่วยให้มีการสำรวจหรือทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องเลือกหรือตัดสินใจ

3) การใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียน รู้วิธีการเพื่อหมีค่านิยมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดกระบวนการสร้างค่านิยม ผู้วิจัยได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยมของ โกวิท ประวาลพุกฤษ์ มาใช้กับนักเรียนนายร้อยในการ

พัฒนาพฤติกรรมด้านคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรับและเห็นคุณค่าของตนเอง โดยมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ โกวิท ประมวลพฤษ์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้น และพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้น ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำ สิ่งเร้าในแต่ละสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล ให้นักเรียนประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 3 กำหนดค่านิยม แสดงความพึงพอใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เลือก

ขั้นที่ 4 วางแผนปฏิบัติ เพื่อแสดงความเชื่อ ไม่เชื่ออย่างมีเหตุผล แล้วจึงเลือกทางปฏิบัติ โดยตั้งกติกาใช้สถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 ฝึกปฏิบัติด้วยความชื่นชม ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

2.3 แนวคิดระบบคู่สัญญา

จริยธรรมเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และบุคคลใดสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมได้ด้วยตนเอง นับว่าเป็นผู้ควรได้รับการยกย่อง แต่การปฏิบัติเช่นนี้นับเป็นการยากยิ่งสำหรับคนจำนวนมาก เพราะบุคคลส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถในการควบคุม และเอาชนะใจตนเอง แต่อย่างไรก็ตามเชื่อว่า บุคคลสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย และก้าวไปสู่การควบคุม และเอาชนะตนเองได้ด้วย ระบบคู่สัญญา (ทิสนา แชมมณี, 2560, น.67-83)

2.3.1 แนวคิดของระบบคู่สัญญา

ระบบคู่สัญญา เป็นระบบที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการให้ผู้ถูกแก้ปัญหาคงพฤติกรรมแก้ปัญหของตนเองภายใต้การรับรู้ของคู่สัญญา คู่สัญญาเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่รับรู้และส่งเสริมพฤติกรรมแก้ปัญหของผู้ปฏิบัติ โดยได้ถูกสร้างขึ้นจากการเห็นถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเอง จึงนำแนวคิดการพัฒนาตนเองโดยการสำรวจตนเองกับการให้ผู้อื่นแนะนำให้ข้อมูลมาใช้เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้เริ่มต้นเรียนรู้ปัญหาและการพัฒนาตนเอง จากการดำเนินการดังกล่าว ได้พบอุปสรรคหรือประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาตนเอง 6 ประเด็น คือ

1) ทศนคติในการแก้ปัญหาซึ่งเกิดจากการที่ผู้มีปัญหารู้ตนเองว่า มีปัญหาและต้องการเปลี่ยนแปลงแต่มักจะมีความคิดว่า ตนเองเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลสืบเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึกของบุคคล

2) วิธีการแก้ปัญหา ซึ่งพบว่า ผู้มีปัญหามองส่วนใหญ่ทราบว่าตนเองมีปัญหาอะไร และต้องการแก้ไขอย่างไร หากแต่ขาดการวางแผนและระเบียบวินัยในการแก้ปัญหอย่างจริงจัง

3) การนำองค์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งพบว่า ผู้มีปัญหาจำนวนมากมักจะใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการคิดเอง ขาดการประยุกต์เชื่อมโยงความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อการแก้ปัญหาย่างเป็นองค์รวม จึงทำให้ไม่ได้ผลในการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร

4) การแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งพบว่า บุคคลจำนวนมากทราบว่าตนเองมีปัญหา และคิดอยากแก้ปัญหา คิดวางแผนในการแก้ปัญหา แต่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเองได้

5) การควบคุมพฤติกรรมในการแก้ปัญหา ซึ่งพบว่า บุคคลจำนวนมากมักจะรู้ปัญหาและพยายามที่จะแก้ไขปัญหา โดยการวางแผนอย่างเป็นระบบแต่ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง ขาดความเอาใจใส่และขาดความอดทน เพราะไม่สามารถที่จะเอาชนะบังคับจิตใจตนเองได้ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ในลักษณะเช่นนี้จึงต้องมีการควบคุมพฤติกรรม ดังนี้

(5.1) การควบคุมจากภายนอก (External Control) เป็นวิธีการปรับพฤติกรรม โดยการให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทำได้โดยการเสริมแรงเมื่อบุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่ต้องการ หรือลงโทษเมื่อบุคคลนั้นไม่ปรับพฤติกรรมตามที่ต้องการ วิธีการนี้ผู้ควบคุมต้องเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด แต่ก็จะมีปัญหา คือ ผู้ควบคุมไม่สามารถติดตามได้ตลอด และผู้ปฏิบัติรู้สึกว่าเป็นตนเองถูกบังคับควบคุม ดังนั้น เมื่อใดที่บุคคลรู้สึกว่าจะปลอดจากการเสริมแรงหรือลงโทษ ก็มักจะกลับไปมีพฤติกรรมเช่นเดิม

(5.2) การควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นแบบที่ผู้ต้องการปรับพฤติกรรม ดำเนินการควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยการกำหนดการเสริมแรงและลงโทษด้วยตนเอง วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีตรงที่เป็นการยินยอมพร้อมใจของผู้ปฏิบัติ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติกำหนดวิธีการต่าง ๆ ตามความต้องการของตนเอง ทำให้ไม่รู้สึกว่าถูกบังคับ แต่วิธีนี้มีข้อจำกัด คือ หากผู้ปฏิบัติไม่สามารถเอาชนะใจตนเองหรือมีวินัยในการควบคุมตนเองแล้ว วิธีการนี้ก็จะไร้ผล

6) การบันทึกผลการปฏิบัติ

ด้วยเหตุผลทั้ง 6 ประการดังที่กล่าวมา จึงได้เกิดความพยายามในการแก้ไขปัญหาของจุดอ่อนต่าง ๆ พร้อมทั้งการนำเอาลักษณะนิสัยของคนไทย มาศึกษาเพื่อการออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งพบว่า คนไทยส่วนใหญ่มีลักษณะ 4 ประการ คือ

(6.1) ความเกรงใจ คือ มักจะทำสิ่งใดโดยคำนึงถึงผู้อื่น

(6.2) การรักษาหน้า คือ คนไทยให้ความสำคัญต่อการรักษาหน้า กลัวการเสียหน้า หรือขายหน้า

(6.3) การทำดีให้ผู้อื่นรับรู้ คือ คนไทยมักจะชอบทำความดีในสายตาของผู้อื่นมากกว่าการทำความดีในสายตาตนเอง

(6.4) การทำงานตามกำหนดเส้นตาย คือ การทำงานใดหากไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนมักจะเฉื่อยชา งานสำเร็จได้ยาก หากมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนงานก็จะสำเร็จได้

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า แนวคิดระบบคู้สัญญาเป็นระบบที่มีลักษณะ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้บุคคลได้รู้จักการสำรวจและพัฒนาตนเอง
- 2) ช่วยให้บุคคลได้ขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง ทำให้ชีวิตมีความสุขขึ้น
- 3) ช่วยให้บุคคลได้ใช้วิธีการวางแผนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบระเบียบ
- 4) ช่วยให้บุคคลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบระเบียบในทางปฏิบัติจริง
- 5) ใช้ลักษณะนิสัยบางประการที่มีอยู่แล้วมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นและควบคุมให้การปฏิบัติบรรลุผลมากขึ้น
- 6) ช่วยให้บุคคลได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ทำให้มีลักษณะเป็นคนคิดเป็นมากยิ่งขึ้น
- 7) ช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการแก้ปัญหาอันเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของบุคคล (ทิตานา แชมมณี, 2560, น.67-83)

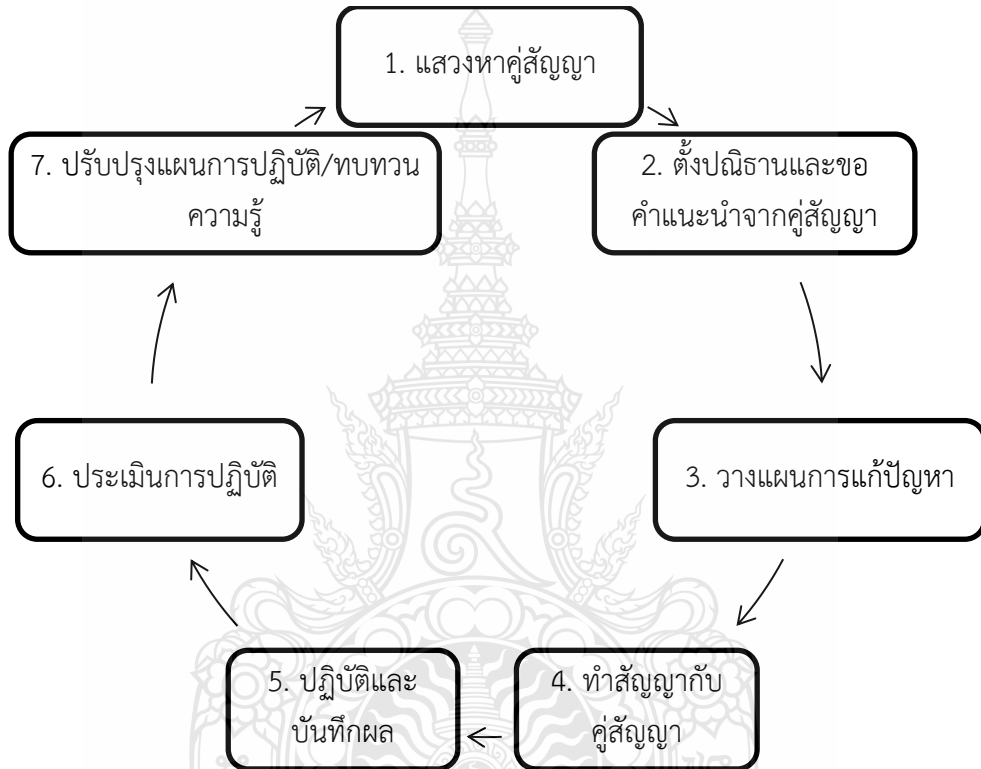
2.3.2 รูปแบบระบบคู้สัญญา

แนวคิดเรื่องระบบคู้สัญญา ระบบคู้สัญญา ของ ทิตานา แชมมณี (2560, น.67-83) เป็นระบบการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองที่ใช้หลักการควบคุมพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหาของผู้แก้ปัญหา โดยการเสริมแรงของคู้สัญญา ระบบคู้สัญญา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ

- 1) หาคู้สัญญา เป็นการหาบุคคลที่ผู้แก้ปัญหานั้นถือหรือมีอิทธิพลในทางบวกต่อผู้แก้ปัญหาและยินดีช่วยร่วมการดำเนินการแก้ปัญหากับผู้แก้ปัญหา
- 2) ตั้งปณิธานและขอคำแนะนำจากคู้สัญญา เป็นการแสดงความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาให้คู้สัญญาทราบและขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาจากคู้สัญญา
- 3) วางแผนการแก้ปัญหา เป็นการกำหนดวิธีดำเนินการแก้ปัญหาโดยอาศัยความรู้ด้านพฤติกรรมและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา
- 4) ทำสัญญากับคู้สัญญา เป็นการแจ้งการดำเนินการและเป้าหมายในการแก้ปัญหาให้คู้สัญญาทราบเพื่อใช้ตรวจสอบผลการดำเนินการ
- 5) ลงมือปฏิบัติตามแผนและบันทึกผลส่งคู้สัญญาเป็นการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้บันทึกผลการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร แล้วส่งให้คู้สัญญาพิจารณาตรวจสอบพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนด

6) ประเมินผลการปฏิบัติเป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเป้าหมายกำหนดไว้ และทบทวนสิ่งที่ปฏิบัติ

7) ปรับปรุงแผนการปฏิบัติเป็นการพิจารณาหาแนวทางที่ช่วยให้การปฏิบัติได้ผลดีขึ้น
ขั้นตอนทั้ง 7 ขั้น ดังกล่าวข้างต้นเป็นกระบวนการที่สำคัญของระบบ ซึ่งสามารถเขียน แสดงให้เห็นเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการระบบคูสัญญาของ ทิศนา แคมมณี (2560, น.67)

2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ

2.4.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ

ทฤษฎีของคุณลักษณะความรับผิดชอบโดยตรงยังไม่มีผู้ใดกล่าวถึง มีเพียงแต่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและพาดพิงถึงพอที่จะนำไปใช้ได้ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ พีอาเจต และ 14 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2550, น.66-70) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีทั้ง 2 พอสรุปได้ ดังนี้

1) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของพีอาเจต ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 เฮเทอโรนอมัส (Heteronomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำรับกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตนและถือว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตาม เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ลักษณะของการพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นเฮเทอโรนอมัส เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 5-8 ขวบ รับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางจริยธรรมจาก บิดา มารดา ครู และเด็กโต เด็กวัยนี้จะมีความเชื่อถือนิ่งดังต่อไปนี้

- 1) พฤติกรรมใดจะถูกต้อนหรือดีก็ต่อเมื่อผู้แสดงพฤติกรรมได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
- 2) กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและแก้ไขไม่ได้
- 3) ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเด็ดขาด ถ้าใครทำตามกฎเกณฑ์เป็นคนดีและคนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์เป็นคนไม่ดี
- 4) การใช้จรรยาวิพากษ์หรือการประณามตัดสินว่า ใครผิด ใครถูก ไม่คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

ขั้นที่ 2 ออโทนอมัส (Autonomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์ คือข้อตกลงระหว่างบุคคล หลักเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้คือ ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องที่สำคัญและคิดถึงแรงจูงใจของผู้กระทำ ลักษณะของการพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นออโทนอมัส เด็กที่มีการพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้ จะเป็นเด็กที่มีอายุ 9 ขวบขึ้นไป เด็กวัยนี้จะมีความเชื่อถือนิ่งดังต่อไปนี้

- 1) กฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคลและกฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน
- 2) กฎเกณฑ์จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะต้องปฏิบัติ ยอมรับกฎเกณฑ์นั้น
- 3) การร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาการทางจริยธรรม
- 4) การใช้จรรยาวิพากษ์หรือประณามตัดสินว่า ใครผิด ใครถูก จะต้องคำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แบ่งขั้นการพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 3 ขั้น ระดับและขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก มีดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-conventional Level) ในระดับนี้ เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีจากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดา มารดา ครู

หรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้ซึ่งโคลเบอร์กได้ แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การลงโทษและการเชื่อฟัง ถ้าเด็กถูกทำโทษจะคิดว่าตนผิดจะ
เลี้ยงไม่ทำอีก แต่ถ้าได้รับคำชมหรือรางวัลก็คิดว่าตนทำถูกและจะทำอีกเพื่อที่จะหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์ทำเป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน เด็กจะทำตาม
กฎข้อบังคับเพื่อหวังของตอบแทนหรือรางวัล

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) ในระดับนี้
ผู้กระทำถือว่า การประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครองกลุ่มที่เป็นสมาชิก เป็นสิ่งที่ควรจะทำไม่
คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ตน ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับเด็กดีเป็น
พฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ

ชั้นที่ 2 กฎและระเบียบของคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือคนที่ปฏิบัติ
ตามระเบียบบังคับหรือกฎหมาย

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์
สังคม (Postconventional Level) ระดับนี้มีการตีความหมายด้วยวิจารณญาณก่อนการตัดสินใจถูก
หรือผิด หรือไม่ควร ระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 สัจยญาและสังคม ชั้นนี้เน้นคนส่วนใหญ่ในสังคม ยอมรับว่าเป็น
สิ่งที่ถูก สมควรที่จะปฏิบัติตาม แต่ก็มีทางเลือกได้โดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมใน
ขณะนั้น

ชั้นที่ 2 หลักการและคุณธรรมสากลเป็นหลักเพื่อมนุษยธรรมเพื่อความ
เสมอภาค และยุติธรรม สิ่งถูกและผิดขึ้นอยู่กับมโนธรรมที่บุคคลยึดถือ

3) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (Tree Moral Theory)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548, น.12-14) ได้ให้คำนิยาม คำว่า “จริยธรรม” ว่า
หมายถึง ระบบ, การทำความดี ละ เว้นความชั่ว คำว่า “ระบบ” หมายถึง ทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำ
หรือไม่กระทำและผลของการกระทำ หรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนกระบวนการเกิดและเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมเหล่านี้ด้วย การที่คนเราจะทำความดี หรือไม่มากนักขึ้นอยู่กับสาเหตุหลัก
2 ประการ คือ

(1) สาเหตุภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความไม่เห็นแก่ตัว ความเชื่อในหลักการทำดี
ได้ดีทำชั่วได้ชั่ว การเคารพกฎหมาย ระเบียบและกติกาสังคม

(2) สาเหตุภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ คนรอบข้าง กฎระเบียบ ศาสนา สังคม
วัฒนธรรม และสถานการณ์ในขณะที่บุคคลประสบอยู่

ทฤษฎีต้นไม้มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้บนต้น แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่ดี ละเว้นความชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองที่ดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง
3. ความเชื่อของอำนาจของตน
4. แรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์
5. ทศนคติคุณธรรมและค่านิยม

ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1. สติปัญญา
2. ประสบการณ์ทางสังคม
3. สุขภาพจิต

จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตทั้ง 5 ลักษณะนี้จะพัฒนาไปเอง โดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้ อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำต้น หากบุคคลมีพื้นฐานทางด้านจิตใจเป็นปกติและได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่เหมาะสม บุคคลนั้นก็จะสามารถพัฒนาโดยธรรมชาติ แต่ในสังคมไทยมีการวิจัยพบว่าพัฒนาการหยุดชะงักอย่างไม่เหมาะสมกับวัย กล่าวคือ ผู้ใหญ่จำนวนหนึ่งซึ่งสมควรพัฒนาการใช้เหตุผลไปถึงขั้นสูงแล้วแต่ยังหยุดชะงักที่ขั้นต่ำ เช่น ยังยึดหลักแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนพวกพ้อง เป็นต้น บุคคลที่มีแรงจูงใจดังกล่าวจึงยังไม่สามารถคิดประโยชน์เพื่อสังคมได้

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีของคุณลักษณะความรับผิดชอบ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะ โดยที่จิตทั้ง 5 ลักษณะนี้จะพัฒนาไปเอง โดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้าน และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่ง โดยมีขั้นการพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Preconventional Level) ในระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีจากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู หรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้ ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) ในระดับนี้ ผู้กระทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครองกลุ่มที่เป็นสมาชิก เป็นสิ่งที่ควรจะทำ ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ตน ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจาร์ณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Postconventional Level) ระดับนี้มีการตีความหมายด้วยวิจาร์ณญาณก่อนการตัดสินใจถูกหรือผิด หรือไม่ควร

2.4.2 ความหมายของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่ง ที่นักเรียนนายร้อยพึงจะต้องมีและมีความสำคัญอย่างมากในการรับราชการในกองทัพบก และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนในสังคมไทย ความรับผิดชอบ ตรงกับ คำศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า Responsibility อันเนื่องจากศัพท์ 2 คำ คือ Response กับ Ability ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความซึ่งเกี่ยวกับความหมายของคุณลักษณะความรับผิดชอบที่สอดคล้องกันไว้ ดังนี้

ซาทเรอ์ (Sartre, 2003, p.12) ได้ให้ความหมายของ ความรับผิดชอบ คือ เสรีภาพที่จะเลือกดำเนินชีวิตและตัดสินใจเองของมนุษย์ทุกขณะ โดยไม่ปล่อยให้ชีวิตของตนเองขึ้นอยู่กับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบแสดงออกในรูปการตัดสินใจหรือการเลือกกระทำของตนในปัจจุบัน ดังนั้น ชีวิตมนุษย์ที่แท้จริงจึงเต็มไปด้วยความรับผิดชอบตลอดเวลา

โคเวย์ (Covey, 2004, pp.74-77) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความสามารถที่จะกำหนดทิศทางของชีวิตตนเอง ความรับผิดชอบเกิดจากความตระหนักว่าตนเองมีเสรีภาพที่จะเลือกตอบสนอง และอำนาจในการเลือกนั้นอยู่ภายในตนเอง

ชูและชา (Chiu & Chow, 2011, p.517) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ จิตสำนึกของบุคคลในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่ยึดตามที่ตนคิดเชิงบวกตามหลักจรรยาบรรณ ตามที่

โรงเรียนหรือสังคมกำหนด การดำรงอยู่ของจรรยาบรรณของโรงเรียนซึ่งถือเป็นระเบียบวินัยในโรงเรียน ที่จะต้องปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

รัชนิ สังข์สุวรรณ (2547, น.16) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ การงานด้วยความเอาใจใส่ ไม่ต้องมีใครบังคับ ใช้ความสามารถเต็มที่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่อสู้ อุปสรรค มีความละเอียด ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนกว่างานจะสำเร็จ พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพงาน รู้จักวางแผนงาน ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย ด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักหน้าที่และ กระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

นัยนา จันทร์มิตร (2547, น.34) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษา สิทธิและหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยไม่ทอดทิ้งแม้จะมีอุปสรรคนานาประการก็ตาม อีกทั้งยัง มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างดีตามความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อได้รับ มอบหมายให้ทำงานต่าง ๆ จะแสดงพฤติกรรมให้สังเกตได้ เช่น ความสนใจ ความตั้งใจเอาใจใส่ และ ขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จไม่เลื่องงาน ติดตามงานและยอมรับผลจากงานที่ตน กระทำโดยมี ความพร้อมในการปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นเสมอ

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภลัย (2547, น.11) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนการทำงาน และแบ่งเวลา มีความละเอียดรอบคอบ การตรงต่อ เวลา ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น

โสภภาพรรณ อัครราศีวะโรจน์ (2545, น.58) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ยอมรับในการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปัดความผิดให้ผู้อื่น คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดจากการกระทำหรือคำพูดของตน และพร้อมที่จะปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น ”

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความรับผิดชอบ ผู้วิจัยสามารถจะสรุป ได้ว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความสำนึกใน การกระทำ มีเสรีภาพที่สามารถกำหนดทิศทางชีวิตของตนเอง เกิดความตระหนักว่าตนเองมีเสรีภาพที่จะ เลือกตอบสนอง แสดงออกถึงความรับผิดชอบในงานของตน รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือ

หลักเบื้องกว้างงานจะสำเร็จ พยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีขึ้นและสามารถตอบสนองต่อหน้าที่ หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตาม อุดมคติ กฎของศีลธรรม และหลักของศีลธรรม

2.4.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณลักษณะความรับผิดชอบ ดังนี้

โปริส และ แอคตาก (Polat & Akdag, 2013, p.885) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นการกระทำที่ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ และมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบจะสามารถสร้างการเอื้อต่อการเรียนรู้ มีแรงจูงใจที่จะใฝ่เรียนรู้ และยังส่งเสริมการมีทัศนคติเชิงบวกที่ช่วยให้สามารถควบคุมได้ พฤติกรรมให้เป็นบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนให้ดีที่สุด และจะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ (2539, น.765) กล่าวว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อตัวเด็กเองและต่อสังคมเป็นอย่างมาก เด็กที่มีความรับผิดชอบสูงจะสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกเหนือจากเด็กจะทำให้แก่ตนเองได้แล้ว เด็กก็จะสามารถรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย คือ เริ่มจากสังคมภายในครอบครัว สังคมในโรงเรียน รวมทั้งสังคมในชุมชนที่เขาอยู่ ผลจากการวิจัยทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศให้ผลสรุปตรงกันว่า เด็กที่มีความรับผิดชอบสูงมักจะเป็นคนที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความเชื่อมั่นสูง มีแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความซื่อสัตย์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า คนที่มีความรับผิดชอบสูงจะมีลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสูงด้วย

ชม ภูมิภาค (2553, น.133) กล่าวว่า ความรับผิดชอบนั้นเป็นคุณธรรมอันยิ่งใหญ่จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณธรรมประจำใจของมนุษย์ทุกคน หากทุกคนมีความรับผิดชอบในใจของตนเองแล้วปัญหาต่างๆของสังคมก็จะลดน้อยลงไป

กรมการศาสนา (2557, น.2) ประเทศชาติจะรุ่งเรืองได้ทุกด้านอยู่ที่ตัวบุคคล ถ้าบุคคลดี มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมสูงแล้ว ประเทศชาติจะต้องเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ปัจจุบันมักได้ยินเสมอว่า ศีลธรรมหรือคุณธรรมเสื่อม ความจริงคุณธรรมเป็นนามธรรม มีสภาพเป็นปกติ ไม่ดีขึ้นหรือเลวลง แต่ที่เราเห็นว่าเลวลงนั้นอยู่ที่คนส่วนหนึ่งไม่สนใจประพฤติตนให้มีคุณธรรม ตามหลักของศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม ต้องเร่งปลูกฝังความดี และความดีประการหนึ่ง ก็คือ ใ้รู้จักความรับผิดชอบ

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2548, น.22) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความ เป็นพลเมืองอย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ เนื่องจากความรับผิดชอบนั้นเป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตาม

กฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนให้ดีที่สุด และมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบนี้ เป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบจะส่งผล คือ

- 1) คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
- 2) คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- 3) ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎจริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น
- 4) ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุขเรียบร้อยในสังคม
- 5) ไม่เป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมและเสียหายของส่วนรวม

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของความรับผิดชอบ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นนามธรรม เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองอย่างหนึ่ง เนื่องจากความรับผิดชอบนั้นเป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อตัวบุคคลเองและต่อสังคมเป็นอย่างมาก ความรับผิดชอบนั้นยังเป็นคุณธรรมอันยิ่งใหญ่จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณธรรมประจำใจของมนุษย์ทุกคน หากทุกคนมีความรับผิดชอบในใจของตนเองแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมก็จะลดน้อยลงไป การอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนให้ดีที่สุด และมีความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนโดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

2.4.4 ประเภทของความรับผิดชอบ

จากการศึกษาประเภทของความรับผิดชอบ ได้มีนักวิชาการหลายท่านสรุปถึงประเภทของความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

ณัฐธินิชา ศรีพิมลปาณี (2551, น.29) ได้สรุปประเภทของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

- 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ตรงต่อเวลา ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยและคุณธรรม ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ รับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเองโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
- 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครอบครัว เพื่อน สังคม และประเทศชาติ

ไซยรัตน์ ปราณี (2541, น.54-55) แบ่งประเภทความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้บทบาทฐานะและบทบาทของตน ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเองย่อมจะไตร่ตรองดูให้รอบคอบก่อนว่า สิ่งที่ตนเองทำลงไปนั้นจะมีผลดีผลเสียหรือไม่และจะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับและมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก ๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากก็น้อย บุคคลทุกคนจึงต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม ดังต่อไปนี้

(2.1) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การรักษาทรัพย์สินของสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นและการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

(2.2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานบ้าน และการรักษาชื่อเสียงของครอบครัว

(2.3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ ความตั้งใจเรียน การเชื่อฟังครู-อาจารย์ การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนและการรักษาสมบัติของโรงเรียน

(2.4) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ การช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนกระทำผิด การช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม การให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด การไม่ทะเลาะไม่เอาเปรียบเพื่อนและการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

กรมวิชาการ (2545, น.196) ได้แบ่งประเภทของความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การขจัดปัญหาที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่น การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายจากโรค รักษาร่างกายให้แข็งแรง รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่การงานของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อเวลาที่กำหนด ตรงเวลา

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรู้จักฐานะความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทของความรับผิดชอบ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 2 ได้แก่

1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้บทบาทฐานะและบทบาทของตน ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก

ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย สามารถขจัดปัญหาที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ได้ รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่การงานของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ตรงต่อเวลา ประพฤติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยและคุณธรรม ยึดมั่นในกฎเกณฑ์รับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเองโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับและมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ การรู้จักฐานะความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

2.4.5 คุณลักษณะของผู้มีความรับผิดชอบ

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้มีความรับผิดชอบ ได้มีนักวิชาการหลายท่านสรุปถึงคุณลักษณะของผู้มีความรับผิดชอบไว้หลายด้าน ดังนี้

อมรรวรรณ แก้วผ่อง (2542, น.71) กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) เอาใจใส่การทำงานและการเรียน
- 2) มีความเพียรพยายาม
- 3) ใช้ความสามารถของตนเต็มที่
- 4) กล้าเผชิญความจริงและยอมรับผลการกระทำของตน
- 5) รู้จักหน้าที่และการกระทำหน้าที่อย่างดี
- 6) รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
- 7) ตรงต่อเวลา
- 8) เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
- 9) ปรับปรุงงานในหน้าที่ ที่มีต่อตนเอง และที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น
- 10) ดูแลสุขภาพอนามัยของตน และรู้จักสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

เอกวิทย์ โทบุรินทร์ (2546, น.50) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อเรียนนั้น จะประกอบไปด้วยการเป็นบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียร ซึ่งกระทำหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่จนประสบผลสำเร็จ และยอมรับผลของการกระทำนั้นพร้อมทั้งกับการแก้ไขและปรับปรุงอยู่เสมอ

สุวรรณทร โรจนขจรนภาลัย (2547, น.15) ได้สรุปคุณลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อ จะประกอบด้วยลักษณะของบุคคลที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม

อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากข้อมูลที่นักวิชาการได้พูดถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ที่มีคุณลักษณะความรับผิดชอบจะมีลักษณะที่เหมือนกัน ดังนี้ รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่อย่างดี เอาใจใส่การทำงานเพื่อผลของงานนั้น ประพฤติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัยและคุณธรรม เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ กล้าเผชิญต่อความจริง ยอมรับในการกระทำของตน ขยันมันเพียร ตรงต่อเวลา ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

รัชชัย พวงมาลัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับพฤติกรรมนักเรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียน วิชาเครื่องล่างรถยนต์ นักศึกษาแผนกช่างยนต์ ปีการศึกษา 2556 โดยใช้วิธีร่วมแรงร่วมใจ นักเรียนชั้น ปวช. ปีที่ 3 วิทยาลัยการอาชีพตระการพิชผล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้น ปวช. ปีที่ 3 แผนกช่างยนต์ จำนวน 25 คน มีความรับผิดชอบในการเรียนวิชาเครื่องล่าง รถยนต์ทุกด้าน ดีขึ้นตามลำดับ แต่ถ้าพิจารณาพฤติกรรมความรับผิดชอบสัปดาห์ที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบดีขึ้นทุกด้าน

จินตนา วิไลชนม์ และ ประสาท เนืองเฉลิม (2561) ได้ทำการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้กระบวนการกระจายค่านิยมที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้กระบวนการกระจายค่านิยมที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมหาวิทาลัยสยาม ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2559 ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามหาวิทาลัยสยาม มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ 3 ด้านระดับสูง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและการกระทำของตนเอง ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนและความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสถาบันมีความรับผิดชอบระดับปานกลาง 2) นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองและการกระทำของตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคมและด้านความรับผิดชอบต่อสถาบันไม่แตกต่างกัน ส่วนความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญ .05 3) นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปี

แตกต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน 4) นักศึกษาทุกสาขามีพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน 5) นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

นาคน้อย บุตรประเสริฐ (2548, น.118-119) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้จักตนเองด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยกระบวนการสร้างค่านิยมให้กระจ่างร่วมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมด้วยการสอนโดยกระบวนการสร้างค่านิยมให้กระจ่าง ร่วมกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษา กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการรู้จักตนเองด้านจริยธรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมระดับกลาง พฤติกรรมอันพึงประสงค์กระจายเป็นส่วนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมก่อนและหลังการเรียนด้วยการสอนโดยกระบวนการสร้างค่านิยมให้กระจ่าง มีการรู้จักตนเองด้านจริยธรรม ได้แก่ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์กระจายเป็นส่วนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราณี อยู่ประสิทธิ์ (2546) ศึกษา การพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบโดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านทิง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ยุรวุฒิ คลัยมงคล (2561, น.174-193) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เรื่อง สุขภาวะ โดยประยุกต์ใช้ระบบคู่สัญญา กับแนวคิด PDCA และ education 3.0 ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เรื่อง สุขภาวะ โดยประยุกต์ใช้ระบบคู่สัญญา กับแนวคิด PDCA และ education 3.0 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ระบบคู่สัญญาของ ทิศนา ขัมมณี (2545) เป็นหลัก และเพิ่มเติมแนวคิด PDCA และ Education 3.0 แล้วนำไปทดลองใช้เป็นเวลา 12 สัปดาห์ กับเป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาวิชา 2718105 กระบวนการกลุ่มและประชาธิปไตยในระดับประถมศึกษา ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2558 จำนวน 25 คน ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขภาวะจากแบบวัดสุขภาวะก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนสุขภาวะไปแปลผล พบว่า อยู่ในช่วงคะแนน 126-130 แปลผลได้ว่า นิสิตมีความสุขในชีวิตในระดับปานกลาง

อรจารีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2535, น.71-89) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการสอนวิชา 418201 เทคโนโลยีการศึกษาด้วยระบบคู่สัญญา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่เรียนด้วยระบบคู่สัญญา ทำสัญญา ระบุว่าต้องการเกรด A จำนวน 46 คน ต้องการเกรดบี จำนวน 2 คน และมีนิสิตจำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.92) ได้เกรดตามสัญญา และมีนิสิตจำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.08) ไม่ได้เกรดตามสัญญา นิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบคู่สัญญาในระดับ มาก 6 เรื่อง 3 อันดับแรก คือ

- 1) การให้โอกาสตัดสินใจเลือกเรียนด้วยระบบคู่สัญญาหรือวิธีปกติ
- 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเรียนรู้ด้วยระบบคู่สัญญา
- 3) การให้เวลาตัดสินใจก่อนการเซ็นสัญญา

นิสิตกลุ่มที่เรียนด้วยระบบคู่สัญญา มีลักษณะที่แสดงถึงในความรับผิดชอบในระดับมาก นิสิตจำนวน 43 คน บอกว่าการเรียนด้วยระบบคู่สัญญาดี เพราะว่าการเรียนด้วยระบบคู่สัญญาทำให้มีความกระตือรือร้น ในการเรียนวิชานี้มากขึ้นเพื่อทำตามสัญญาที่ให้ไว้ และเป็นการบังคับตนเองทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการการระจ่างค่านิยม ผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญานั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการสร้างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบ คู่สัญญา เป็นการพัฒนาค่านิยมที่ทำให้บุคคลเห็นถึงคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเลือกสรร ด้วยตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม เพื่อทำความกระจ่างในค่านิยมของ ตนและช่วยให้บุคคลได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ทำให้มีลักษณะเป็นคน que คิดเป็น มาก ยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการแก้ปัญหา อันเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของ บุคคล จากความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการจัดการ เรียนรู้ด้วยการกระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา มาทำการสอนให้กับนักเรียนเพื่อที่จะ พัฒนาค่านิยม เห็นคุณค่าและคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วูดแมน (Woodman, 2017, p.49) ได้ศึกษานักเรียนเกรด 6 และ 12 ซึ่งมีโอกาสได้ เห็นการใช้ยาเสพติด จำนวน 64,815 คน จากโรงเรียนท้องถิ่น 18 แห่ง เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม มีอยู่กับชุมชนของนักเรียน ให้ทุกคนเกิดความตระหนักร่วมมือกับชุมชนในการป้องกันยาเสพติด ผลการ ศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างค่านิยมให้กระจ่างทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักร่วมมือกับชุมชนใน การป้องกันยาเสพติดโดยการเข้าร่วมโครงการที่จัดขึ้น เพศหญิงให้ความร่วมมือมากกว่าในการเข้าร่วม โครงการพิเศษในด้านภาวะผู้นำในกลุ่มเพื่อน ระดับการใช้ ยาเสพติด เพศชายให้ความร่วมมือมากกว่า ในด้านโครงการกีฬา จากรายงานการมีส่วนร่วมของนักเรียน พบว่า ควรมีการศึกษา 1 โครงการในระดับ ประถมศึกษา 17 โครงการในระดับมัธยมศึกษาต้น และ 2 โครงการในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นักเรียนได้รับข่าวสารจากตัวแปรด้านสื่อสารมวลชนในเรื่อง การตรวจสอบการใช้แอลกอฮอล์ การใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น กิจกรรมทางเลือก การตัดสินใจและการบังคับให้เกิดความอดกลั้น เพศ ระดับการศึกษาและจำนวนประเภท ของโครงการที่เข้าร่วมแตกต่างกัน

ริสวิกเซีย และ แอนโดรเนียบ (Lisievia, P. & Andronieb, M, 2016) ที่ศึกษาการพัฒนาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเทคนิคกระบวนการกระจำง่าค่านิยมเปรียบเทียบกับวิธีการศึกษาทางศีลธรรมแบบดั้งเดิมที่ใช้ในการศึกษาของประเทศโรมาเนียในปัจจุบัน หลังจากได้รับการฝึกศึกษาอบรมและใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินแรงจูงใจของครูและความเต็มใจของนักเรียนที่จะมีส่วนร่วมในการทำให้การศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ครูเข้าใจว่า วิธีการสอนคุณธรรม จริยธรรมแบบเดิมในปัจจุบันไม่ได้ผล พวกเขาสามารถนำวิธีการทำค่านิยมให้กระจำง่าไปใช้ในห้องเรียนหรือในการสอนได้สำเร็จ ทั้งครูและนักเรียนยอมรับว่า การใช้เทคนิคกระจำง่าค่านิยมมีส่วนช่วยในการทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนุกสนาน นักเรียนมีความพึงพอใจและสร้างแรงจูงใจมากขึ้น

คาริม และอาลี (Karim & Ali, Mustadi, 2018) ได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงอิทธิพลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมเพื่อฝึกระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มหาวิทยาลัย RGRI ในประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยม สามารถพัฒนาให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาด้วยการตัดสินใจ ด้วยทัศนคติและค่านิยมที่มีคุณค่า ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ที่พึงจะปฏิบัติ รวมทั้งยังสามารถที่จะพัฒนาความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน มีความกระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจในการเรียนเพิ่มขึ้น สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้ผ่านการทำวิจัยนี้

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ทำให้บุคคลได้ตรวจสอบสิ่งที่เขาเห็นคุณค่าขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเลือกสรรด้วยตัวของเขาเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม กระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา มีแนวคิดที่ส่งเสริมให้ครูเปลี่ยนแนวการสอนแบบเดิม ที่คอยป้อนคำตอบให้แก่ นักเรียนด้วยการอบรมสั่งสอนมาเป็นการสอนที่สร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเข้าใจในคุณค่าต่าง ๆ ด้วยตัวเขาเอง ช่วยให้ครูได้เรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาค่านิยมที่เขาเลือกด้วยตัวเอง และทำให้นักเรียนเกิดความตระหนัก มีคุณธรรมโดยเน้นการปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศีลธรรมมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญามาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนององนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่ศึกษาวิชาการนำทหาร PC 2301 (Military Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น.89)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนององนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คุณลักษณะของผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

3.3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยม ร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คุณลักษณะของผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

3.3.1.3 แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา การเข้าเรียนตรงต่อเวลา และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณ 4 ระดับแบบ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า คือ อย่างสม่ำเสมอ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ

3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง

2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมบางครั้ง

1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง

3.3.1.4 แบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคู่สัญญา

3.3.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.3.2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 เพื่อศึกษา วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

2) ศึกษาหลักสูตรกลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ เกี่ยวกับ คำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) ศึกษารูปแบบการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คุณลักษณะของผู้นำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของผู้นำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ รายวิชาการนำทหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม

7) นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติจากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม วิเคราะห์คะแนนการประเมินระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.70-71) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ปกติที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

3.3.2.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2558 เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

2) ศึกษาหลักสูตรกลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ เกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับพิจารณาเนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา โดยให้มีความเชื่อมโยงถึงกระบวนการพัฒนา

คุณลักษณะความรับผิดชอบ มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้เรื่องคุณลักษณะความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ และมีระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบที่มีความเหมาะสม

4) ศึกษารูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการนำทหาร จำนวนทั้งหมด 4 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของผู้นำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 คุณลักษณะของผู้นำและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา รายวิชาการนำทหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้การจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 3 ระดับ คือ ความเหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในแต่ละรายการ ประมาณที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

8) นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้การจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา จากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม วิเคราะห์คะแนนการประเมินระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.70-71) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้

9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญาที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ

นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อมาปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา และความเหมาะสมของเวลา ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

3.3.2.3 แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล เพื่อยึดเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

2) กำหนดตัวชี้วัดคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา การเข้าเรียนตรงต่อเวลา และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยเป็นการประเมินตามสภาพจริง และสร้างแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale)

3) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข

4) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความเหมาะสมมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในแต่ละรายการประมาณที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

5) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วมาตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม วิเคราะห์คะแนนการประเมินระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 (บุญชม ศรีสะอาด. 2556, น.70-71) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60–1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความ

รับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้การทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น.125) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87

7) จัดพิมพ์แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

3.3.2.4 แบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคู่สัญญา มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาหลักสูตรกลุ่มวิชาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ เกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัด โครงสร้างรายวิชา หน่วยงานเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) สร้างแบบบันทึกข้อตกลงระหว่างนักเรียนกับคู่สัญญา ซึ่งสร้างขึ้นโดยการศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดระบบคู่สัญญา
- 4) นำแบบบันทึกข้อตกลงระหว่างนักเรียนกับคู่สัญญา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
- 5) นำแบบบันทึกข้อตกลงระหว่างนักเรียนกับคู่สัญญา ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence: IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.70-71) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแบบบันทึกข้อตกลงระหว่างนักเรียนกับคู่สัญญา ตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนนำไปใช้
- 6) จัดพิมพ์แบบบันทึกข้อตกลงระหว่างนักเรียนกับคู่สัญญา ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว นำไปทดลองใช้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design โดยออกแบบแผนการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทำการทดลอง	ประเมินหลังเรียน
E	X	O ₁
C	-	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

X แทน การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา

O₁ แทน การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง หลังการทดลอง (Post-Test) ของกลุ่มทดลอง

O₂ แทน การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง (Post-Test) ของกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขั้นเตรียมการ

3.4.1.1 ติดต่อขอหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

3.4.1.2 นำหนังสือราชการไปติดต่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1.3 จัดกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา และกลุ่มที่ 2 ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

3.4.2 ขั้นตอนการ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ดำเนินการทดลองสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน นักเรียนนายร้อย กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญาและนักเรียนนายร้อย กลุ่มที่ 2 ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

3.4.2.2 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ดำเนินการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง หลังเรียน (Post-test) ประเมินโดยครูผู้สอนเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยใช้แบบการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร นักเรียนนายร้อยชั้นศึกษาปีที่ 3 โดยดำเนินการประเมินกับนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน

3.4.2.3 แบบบันทึกข้อมูลรายงานระหว่างคู่สัญญา ให้นักเรียนศึกษาเอกสารแบบบันทึกข้อมูลรายงานระหว่างคู่สัญญา ให้เข้าใจกระบวนการปฏิบัติ กำหนดคุณลักษณะความรับผิดชอบที่ตัวเองต้องการพัฒนา เน้นการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา การเข้าเรียนตรงต่อเวลา และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ พร้อมหา “คู่สัญญา” ตั้งปณิธาน ปรีกษาขอคำแนะนำจากคู่สัญญาและวางแผนการดำเนินการใน “คำมั่นสัญญา” ทำสัญญากับคู่สัญญา ปฏิบัติตามสัญญาที่กำหนดในคำมั่นสัญญา บันทึกผลการปฏิบัติด้วยเอกสารหมายเลข 4 และส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะ ๆ พร้อมกับลงนามรับทราบเพื่อยืนยันการปฏิบัตินักเรียนทุกคนนำเสนอรายงานปากเปล่าในสัปดาห์สุดท้ายของหน่วยการเรียนรู้ และส่งบันทึกการปฏิบัติที่บันทึกไว้ในแบบบันทึกข้อมูลรายงานระหว่างคู่สัญญา

3.4.3 ชั้นสรุป

นำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลการทดลอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากจากทดลอง ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

3.5.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.5.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.5.1.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)	การแปลความหมายระดับความเชื่อมั่น
มากกว่า 0.9	หมายถึง ดีมาก
มากกว่า 0.8	หมายถึง ดี
มากกว่า 0.7	หมายถึง พอใช้
มากกว่า 0.6	หมายถึง ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า 0.5	หมายถึง ต่ำ
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 0.5	หมายถึง ไม่สามารถรับได้

3.5.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.5.2.1 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้สังเกตแสดงความต้องการ 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
แสดงพฤติกรรม สม่ำเสมอ	4
แสดงพฤติกรรม บ่อยครั้ง	3
แสดงพฤติกรรม บางครั้ง	2
แสดงพฤติกรรม น้อยครั้ง	1

นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อใช้ในการแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยประยุกต์มาจากเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, น.9) เป็น 4 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การแปลความหมายแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.26 – 4.00	ดีมาก
2.51 – 3.25	ดี
1.76 – 2.50	พอใช้
1.00 – 1.75	ปรับปรุง

3.5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยม ผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยการทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระจากกัน (t-test Independent Samples)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.5.3.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.70-71) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ทั้งฉบับ โดยการใช้การทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (บุญชมศรีสะอาด, 2556, น.99) มีสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อแบบประเมิน
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.5.3.2 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.79)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ X แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.5.3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเอง แปลความหมายตาม วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, น.9)

2) เปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (Independent Samples) โดยมีสูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.101)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2} \left(\frac{n_1+n_2}{n_1n_2}\right)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติใช้ในการเปรียบเทียบค่าวิกฤตในการแจกแจง แบบ t เพื่อทราบความเป็นนัยสำคัญ

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ
กระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของ
นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตาม
ลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนด
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
T	แทน	สถิติทดสอบความแตกต่างและคีนค่าสัมประสิทธิ์ (t-test)
n	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.2.1 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของ
นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิด
ระบบคู่สัญญากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3
หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสาน
แนวคิดระบบคู่สัญญากับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านตรงต่อเวลา			
1.1 นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	3.86	0.345	ดีมาก
1.2 นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	3.83	0.379	ดีมาก
1.3 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	3.83	0.379	ดีมาก
รวมด้านตรงต่อเวลา	3.84	0.367	ดีมาก
2. ด้านส่งงานตรงเวลา			
2.1 นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	3.86	0.345	ดีมาก
2.2 นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	3.86	0.345	ดีมาก
2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.83	0.379	ดีมาก
รวมด้านส่งงานตรงเวลา	3.85	0.356	ดีมาก
3. ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ			
3.1 นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย	3.93	0.253	ดีมาก
3.2 เครื่องแบบนักเรียนถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	3.86	0.345	ดีมาก
3.3 นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด	3.90	0.305	ดีมาก
รวมด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	3.89	0.301	ดีมาก
รวมทั้งหมด	3.86	0.341	ดีมาก

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชา
การนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านตรงต่อเวลา			
1.1 นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	3.30	0.876	ดีมาก
1.2 นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	3.13	0.899	ดี
1.3 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	3.16	0.912	ดี
รวมด้านตรงต่อเวลา	3.19	0.895	ดี
2. ด้านส่งงานตรงเวลา			
2.1 นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	3.46	0.819	ดีมาก
2.2 นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	3.23	0.858	ดี
2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.23	0.817	ดี
รวมด้านส่งงานตรงเวลา	3.30	0.831	ดีมาก
3. ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ			
3.1 นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย	3.10	0.922	ดี
3.2 เครื่องแบบนักเรียนถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	3.20	0.846	ดี
3.3 นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด	3.23	0.897	ดี
รวมด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	3.17	0.888	ดี
รวมทั้งหมด	3.22	0.871	ดี

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชา
การนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ
กระจำจ่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้	คะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา	3.86	0.341	ดีมาก
2. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ	3.22	0.871	ดี
รวม	3.54	0.606	ดีมาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชา การนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิด ระบบคู่สัญญา มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =3.86, S.D.=0.341) คะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติมีคะแนน หลังเรียน ($\bar{X}$ =3.22, S.D.=0.871) สรุปได้ว่า ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชาการ นำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อยู่ในระดับดีมาก

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชา การนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย กระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบปกติ

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชา การนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และกลุ่ม ควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้ค่า t-test (Independent Samples)

การจัดการเรียนรู้	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ กระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิด ระบบคู่สัญญา	30	3.86	0.141	41.010	10.434	.000
2. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ	30	3.22	0.303			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า คะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิด ระบบคู่สัญญา มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =3.86, S.D.=0.141) สูงกว่าคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =3.22, S.D.=0.303) สรุปได้ว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ของ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร สำหรับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ การดำเนินการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 วิชาการนำอาหาร PC 2301 (Military Leadership) จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) คือ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ห้องที่ 1 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ห้องที่ 2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แผนการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง และแบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคู่สัญญา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร สำหรับนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

5.1.1 การศึกษาระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =3.86, S.D.=0.341) คะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ =3.22, S.D.=0.871) สรุปได้ว่า ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำอาหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำ

ค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1

5.1.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยม ร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญากับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า คะแนนคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.341) สูงกว่าคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.871) สรุปได้ว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 2

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหาร ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเองว่าหลักการหรือมาตรฐานที่ตนยึดถืออยู่นั้นมีความถูกต้องเพียงใด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความกระจำงในค่านิยมของตนเอง ทำให้ได้รู้จักจุดดีและจุดด้อยที่ตนมีอยู่ และจะต้องหาทางรักษาส่วนที่ดี เสริมสร้างส่วนที่ด้อยให้สมบูรณ์ขึ้น โดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นมีแตกต่างไปจากตน สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองให้กับผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นและพิจารณา (ชัยพร วิชชาวุธ, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Bonow, J. & Follette, W. (2009) ที่กล่าวว่า กระบวนการกระจำงค่านิยม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม ศึกษาเกี่ยวกับตนเอง และพัฒนาเป้าหมายของตนเอง และสามารถเข้าใจและพัฒนาค่านิยมของตนเอง ให้บรรลุถึงแรงจูงใจให้ประสบความสำเร็จด้วยตนเองได้ เพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกผ่านการเสริมแรง สามารถระบุและชี้แจงคุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและกระตุ้นให้พวกเขาสร้างแรงจูงใจและจุดแข็งภายใน และซึ่งสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ จินตนา วิไลชนม์ และ ประสาท เนืองเฉลิม (2561) ได้ศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้กระบวนการกระจำง่า่านิยามที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้กระบวนการกระจำง่า่านิยามที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล (2561) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยประยุกต์ใช้ระบบคู่สัญญากับแนวคิด PDCA ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐาน 5 เรื่อง และ 4 ขั้นตอน และจากการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญาที่พัฒนาขึ้น สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมได้ในทุกระดับชั้นเรียน

5.2.2 จากการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ที่พบว่า ระดับคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง รายวิชาการนำทหารของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3 ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญานั้น ช่วยเพิ่มพูนความสามารถและความรับผิดชอบของบุคคลที่จะสื่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและค่านิยมให้ผู้อื่นทราบ และส่งเสริมให้บุคคลรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองโดยเห็นอกเห็นใจและเข้าใจในตัวผู้อื่น ส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้คล้รู้จักการยอมรับ การเห็นด้วย การไม่เห็นด้วย ต่อความคิดเห็นในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของสังคม ช่วยให้ผู้คล้มีทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสม ดังที่ สารทเทอร์ (2003, p.12) กล่าวว่า การกระจำง่า่านิยามเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีความชัดเจนในเป้าหมายของชีวิต เห็นความสำคัญและคุณค่าของตนเองจนสามารถตัดสินใจและดำเนินการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นาตยา พิลาทนานนท์ (2542, น.167-169) ที่กล่าวว่า การกระจำง่า่านิยาม เป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลได้พิจารณาตัดสินใจ ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร อย่างไร เพราะเหตุใด เพื่อให้ค่านิยมที่เป็นของตนเองและยังเป็นกระบวนการพัฒนาค่านิยม ที่ช่วยให้บุคคลได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ ตั้งเป้าหมายและวางแผนในชีวิตตลอดจนพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คาริม และ อาลี (2018) ที่ได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงอิทธิพลของ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจ่ายค่านิยมเพื่อฝึกระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มหาวิทยาลัย RGR ในประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจ่ายค่านิยม สามารถพัฒนาให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาด้วยการตัดสินใจ ด้วยทัศนคติและค่านิยมที่มีคุณค่า ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ที่พึงจะปฏิบัติ รวมทั้งยังสามารถที่จะพัฒนาความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน มีความกระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจในการเรียนเพิ่มขึ้น สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้ผ่านการทำวิจัยนี้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจ่ายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และค่านิยมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเอง สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง พัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ และความตระหนักในการเรียน การสอนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.3.1.2 ครูผู้สอนควรมีการจัดเตรียม เอกสาร คำชี้แจงและการอธิบายที่ชัดเจน ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงขั้นตอนและเป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม รูปแบบการสอนนี้ เพื่อให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสาระความรู้ที่เป็นนามธรรมได้ในระดับดี เหมาะสมกับโดยใช้กระบวนการกระจ่ายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

5.3.1.3 ครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรจะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจ่ายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนในวิชาทหารด้านต่าง ๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรจะมีการพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจ่ายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้ประเภทอื่น เพื่อสร้างเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้แก้ปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ

5.3.2.2 ควรจะมีการประเมินผลนักเรียนทางด้านพฤติกรรมด้านอื่นๆ ด้วยนอกเหนือจากการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบเพียงอย่างเดียว เช่น ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกระจ่ายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). รายงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวง
ศึกษาธิการ กรุงเทพฯ: ครุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ครุสภา ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารแนบแนวเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ พ่อ-แม่ผู้ปกครอง ชุด: พัฒนาวุฒิ
ภาวะทางอารมณ์ศีลธรรมและจริยธรรม ฉบับที่ 1 ส่งเสริมลูกรักให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
ศีลธรรมและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ครุสภา ลาดพร้าว.
- โกวิท ประวาลพุกฤษ์. (2543). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ:
ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู.
- ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์. (2563). การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาคณะบริหาร
ธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นจาก [Research.siam.edu/ data_research.php](http://Research.siam.edu/data_research.php).
- คะเนียง พุ่มพวง. (2546). การใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- จิตนา วิไลชนม์ และ ประสาท เนืองเฉลิม. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความ
รับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้กระบวนการกระจายอำนาจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2547). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. นครราชสีมา: เอเชียสาส์น.
- ชม ภูมิภาค. (2563). เจตคติ. สืบค้นจาก <http://www.socialscience.igetweb.com>.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม: จริยธรรมกับการศึกษา.
โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ ปราณี่. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความ
รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษา โดยการสอน
แบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ).
- ณัฐธัญญา ศรีพิมลปานี่. (2551). คู่มือพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (สารนิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2548). “ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต” **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม** (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทีศนา แคมมณี. (2560). **รูปแบบการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: เมทีริปส์.
- ธวัชชัย พวงมาลัย. (2563). **การปรับพฤติกรรมนักเรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียนวิชาเครื่องสำอางรถยนต์**. สืบค้นจาก www.tkc.ac.th/research/20.html.
- นาคน้อย บุตรประเสริฐ. (2548). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนาด้วยวิธีสอนแบบไตรสิกขาร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- นาคยา ปิลันธนาพันธ์. (2542). **ความรู้คู่คุณธรรม**. ในบทความเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการศึกษา. (น.167-179) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยนา จันทมิตร. (2547). **ผลของการสอนแบบกิจกรรมโครงการในวิชาภาษาไทยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมะขามสรรเสริญ จังหวัดจันทบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี อยู่ประสิทธิ์. (2546). **การพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบโดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านทิง จังหวัดสุพรรณบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ปกาศิต คำเรืองโรจน์ และ ดนัย จันทร์เจ้าฉาย. (2547). **The 8Habit : Effectiveness to Greatness**. Covey, Stephen R. (Eds.) (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. (2539). **การเตรียมความพร้อมด้านลักษณะนิสัย**. ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา 21499 ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. (น.759-767) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). **การศึกษาและความเป็นครูไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ยูรวุฒน์ คล้ายมงคล. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เรื่องสุขภาวะโดยประยุกต์ใช้ระบบคู่สัญญากับแนวคิด PDCA และ education 3.0. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(3), ๑.174-193
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (2563). หลักสูตรนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พุทธศักราช 2558. นครนายก: โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า.
สืบค้นจาก <http://www.crma.ac.th/edu/EDU.pdf>.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, กรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์. (2563). คู่มือนักเรียนนายร้อย. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, กองจิตวิทยาและการนำทหาร. (2562). ผลการเรียนรู้รายวิชาการนำทหาร PC3201. นครนายก: กองจิตวิทยา.
- รัชนี้ สังข์สุวรรณ. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการ สำนักบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2547). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
_____. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา, 18(3), น.8-11.
- วัชร ฐวธรรม. (2541). แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: คຸຣຸສຸກາ ລາດພຣ້າວ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สารภี ศุระตรงค์. (2556). ปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนในการเรียน วิชากิจกรรมองค์การวิชาชีพ 3 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช.3 สาขาการขาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลศรีย์อันโดยใช้วิธีการเสริมแรง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).
- สกล สุขสวัสดิ์ และ มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์. (2560). การพัฒนาค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), น.1040-1059.

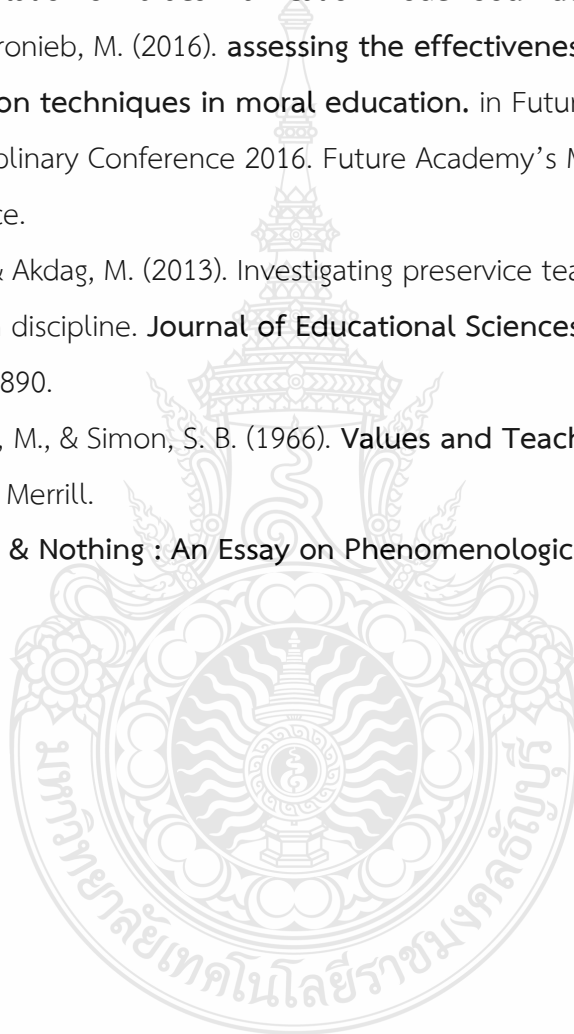
บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: ศุภสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2542). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 8 ระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ
- สุวารินทร์ โรจนขจรนภลัย. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาศาสตร์ กรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภภาพรรณ อัครราศีวะโรจน์. (2545). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโคกสีพิทยาศาสตร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- อารีย์วรรณ เทียวรอบ. (2550). องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกวิทย์ โทปุรินทร์. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความรับผิดชอบต่อการเรียนผ่านห้องเรียนเสมือนของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรรวรรณ แก้วผ่อง. (2542). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดน้อยใน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2535). ประสิทธิภาพของการสอนวิชา 418201 เทคโนโลยีการศึกษาด้วยระบบคู่มือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- Bonow, J., & Follette, W. (2009). Beyond Values Clarification: Addressing Client Values in Clinical Behavior Analysis. *The Behavior Analyst*, 32(1), 69-84.
- Chiu, M. M., & Chow, B. W. Y. (2011). Classroom discipline across forty one countries: School, economic, and cultural differences. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 42(3), 516-533.

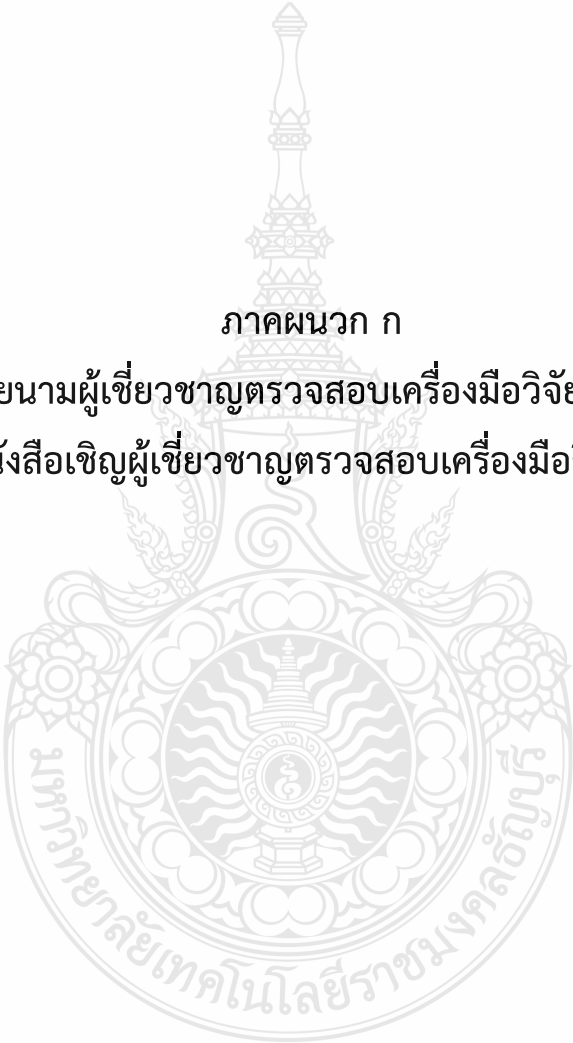
บรรณานุกรม (ต่อ)

- Justin, M.P. & Suganya, D. (2016). Values Clarification In Education. **National Conference on “Value Education Through Teacher Education”**, 1(2), 2395-2396.
- Karim & Ali, Mustadi. (2018, April). Training discipline and Responsibility: The Implementation of Values Clarification model. **Journal Pena Sains**, 5(1).
- Lisievicia, P., & Andronieb, M. (2016). **assessing the effectiveness of values clarification techniques in moral education**. in Future Academy’ s Multidisciplinary Conference 2016. Future Academy’s Multidisciplinary Conference.
- Polat, S., Kaya, S., & Akdag, M. (2013). Investigating preservice teachers beliefs about classroom discipline. **Journal of Educational Sciences Theory and Practice**, 13(2), 885-890.
- Raths, L. E., Harmin, M., & Simon, S. B. (1966). **Values and Teaching**. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Satre. (2003). **Being & Nothing : An Essay on Phenomenological Ontology**. London: Routlege.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ธารพร
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร แพรวพนิต
ข้าราชการบำนาญ อดีตประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์
อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. พันเอกนิติ จิรัฏฐิวัตม์กุล
อาจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาจิตวิทยา กองจิตวิทยาและการนำทหาร ส่วนวิชาทหาร
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
5. พันเอกเชษฐ ศรีจักรโครต
อาจารย์ หัวหน้าแผนกวิชาการนำทหารและครุทหาร กองจิตวิทยาและการนำทหาร
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. ๐-๒๕๔๙-๔๗๑๓
ที่ อว ๐๖๔๙.๐๒/ ๒๒๕๕ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓
เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร แพรพพนิต

เนื่องด้วย ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๓ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. ๐-๒๕๕๘-๔๗๑๓
ที่ อว ๐๖๔๙.๐๒/ ๒๖๗๘ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ธราพร

เนื่องด้วย ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๓ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. ๐-๒๕๕๙-๔๙๑๑๓

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๒/๒๐๕๔

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์

เนื่องด้วย ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๓ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ฮว ๐๖๔๙.๐๒/ ๓๓๓

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พ.อ.นิตติ จิรัฏฐิวัชรกุล

เนื่องด้วย ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อนตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๓ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๙ ๔๗๓๓
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๕๐๔๙

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๒/ ๑๒๓๖

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พ.อ.เชษฐ ศรีจักรโคตร

เนื่องด้วย ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ ๓ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๔๗๑๓
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๕๐๔๙

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา
- ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ผลการประเมินความสอดคล้องแบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคู่สัญญา

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านนิยมนผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1									
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
12. รูปแบบการบันทึกผลการ จัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัด การเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/ อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/ แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนา เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในครั้ง ต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำงค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2									
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ของ แผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3									
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4								
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา									
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมผสมผสาน แนวคิดระบบคู่สัญญา								
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5								
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ									
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวม คะแนน			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ								
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1								
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณาการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ									
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และ สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ								
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2								
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ									
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ของ แผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ								
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3								
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนาเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ									
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
2. สาระสำคัญครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
3. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุม ลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
4. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้าง แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเองให้กับผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
6. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
7. ลักษณะของสื่อมีความเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
8. ระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
9. ระยะเวลาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
10. การวัดและประเมินผล เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ของ แผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	
11. การกำหนดเกณฑ์พิจารณา การวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ								
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4								
12. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. รูปแบบการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้สามารถระบุปัญหา/อุปสรรคที่พบ ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข/แนวทางการพัฒนา เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

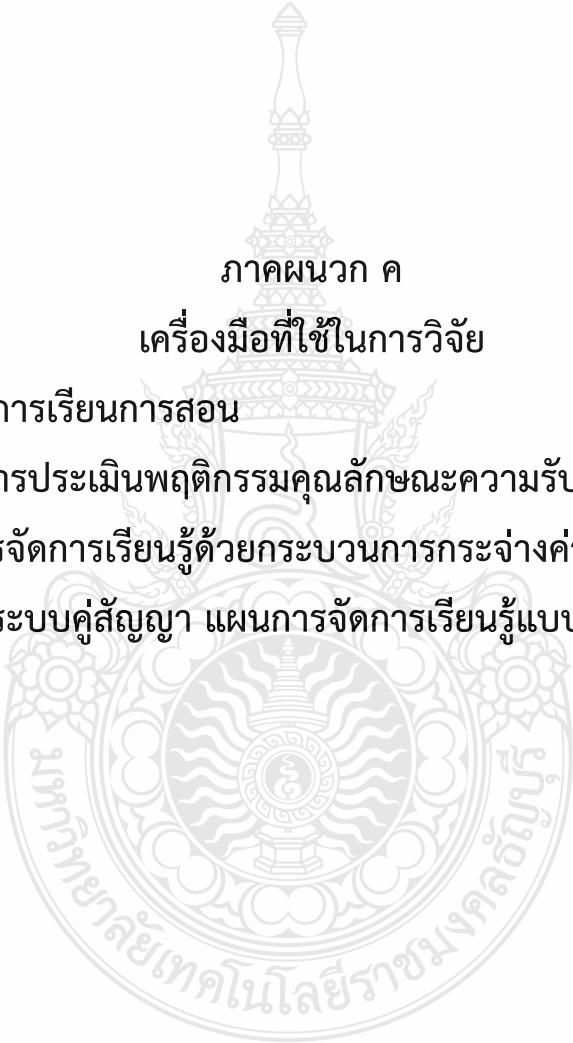

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบตนเอง								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัย ด้านเข้าเรียนตรงเวลา								
1. นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ								
1. นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. เครื่องแบบนักเรียนถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยด้านส่งงานตรงเวลา								
1. นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	+1	0	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคณาจารย์								
ข้อความคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
แบบบันทึกข้อตกลงสำหรับนักเรียนและคณาจารย์								
1. กิจกรรมมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. กิจกรรมสามารถสร้างแนวทางการ ความรับผิดชอบตนเองให้กับ ผู้เรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. กิจกรรมสามารถนำไปประยุกต์ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. หลักการขั้นตอนการจัดกิจกรรม สามารถปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. จัดเรียงลำดับความยากง่าย ของกิจกรรมได้เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10. กิจกรรมตรงตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- กำหนดการเรียนการสอน
- เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง
- แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่า่านิยามผสมผสาน
แนวคิดระบบคู่สัญญา แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กำหนดการเรียนรู้การสอน

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนา
คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

สัปดาห์ ที่สอน	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้นกระบวนการกระจำจ่าง ค่านิยม	ขั้นตอนกิจกรรม ระบบคู่สัญญา
1 (4 ชม.)	คุณลักษณะ ของผู้นำ	1. คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ 2. ความหมายของ คุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ 3. การเสริมสร้างให้ เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ	ชั้นที่ 1 - ชั้นสังเกต ตระหนัก ชั้นที่ 2 - ชั้นประเมินด้วยเหตุผล ชั้นที่ 3 - ชั้นกำหนดค่านิยม ชั้นที่ 4 - ชั้นวางแผนปฏิบัติ ชั้นที่ 5 - ชั้นการปฏิบัติ	1. แนะนำกิจกรรม คู่สัญญา 2. กำหนด “คุณลักษณะ ความ รับผิดชอบต่อตนเอง” ที่ตนเองต้องการ พัฒนา 3. หาคู่สัญญา 4. ตั้งปณิธาน ปรึกษาขอคำแนะนำ จากคู่สัญญา 5. ทำสัญญากับ คู่สัญญา
2 (2 ชม.)	หลักการของ ผู้นำ	1. ความหมายของ หลักของการเป็น ผู้นำ 11 ประการ 2. การเสริมสร้าง ให้เกิดหลักของ การเป็นผู้นำ 11 ประการ	ชั้นที่ 1 - ชั้นสังเกต ตระหนัก ชั้นที่ 2 - ชั้นประเมินด้วยเหตุผล ชั้นที่ 3และชั้นที่ 4 -ชั้นการติดตามและ ประเมินผลค่านิยม ชั้นที่ 5 - ชั้นการปฏิบัติ	1. บันทึกผลการ ปฏิบัติ 2. ส่งให้คู่สัญญา รับรู้ เป็นระยะ ๆ

ลำดับที่สอน	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้นกระบวนการ กระจายค่านิยม	ขั้นตอนกิจกรรม ระบบคู่สัญญา
3 (2 ชม.)	สิ่งชี้สอบ ความเป็นผู้นำ	1. ความหมายของ สิ่งชี้สอบความเป็น ผู้นำ 4 ประการ 2. ความเกี่ยวพัน ของสิ่งชี้สอบความ เป็นผู้นำ 3. ปัจจัยการประเมิน สถานภาพสิ่งชี้สอบ ความเป็นผู้นำ	ชั้นที่ 1 - ชั้นสังเกต ตระหนัก ชั้นที่ 2 - ชั้นประเมินด้วย เหตุผล ชั้นที่ 3 และ ชั้นที่ 4 - ชั้นการติดตามและ ประเมินผลค่านิยม ชั้นที่ 5 - ชั้นการปฏิบัติ	1. บันทึกผลการ ปฏิบัติ 2. ส่งให้คู่สัญญา รับรู้ เป็นระยะ ๆ
4 (2 ชม.)	ปัญหาและวิธีการ แก้ปัญหา คุณลักษณะผู้นำ	1. ขอบเขตปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะผู้นำ 2. กรรณวิธีในการ แก้ปัญหาลักษณะ ผู้นำ	ชั้นที่ 1 - ชั้นสังเกต ตระหนัก ชั้นที่ 2 - ชั้นประเมินด้วย เหตุผล ชั้นที่ 3และชั้นที่ 4 -ชั้นการติดตามและ ประเมินผลค่านิยม ชั้นที่ 5 - ชั้นการปฏิบัติ	1. บันทึกผลการ ปฏิบัติ 2. ให้นักเรียนทำการ ประเมินผลการปฏิบัติ ตลอดกิจกรรม 3. ส่งให้คู่สัญญา เพื่อ ประเมินผลกิจกรรม

เอกสารหมายเลข 1
คำชี้แจงขั้นตอนกิจกรรม ระบบคู่สัญญา

1. ศึกษาเอกสารหมายเลข 2 ให้เข้าใจกระบวนการปฏิบัติ
2. กำหนดความมีวินัยที่ตัวเองต้องการพัฒนา (โดยสำรวจตัวเองหรือขอข้อมูลจากผู้อื่น) เน้นการพัฒนาความมีวินัย พร้อมกับหา “คู่สัญญา”
3. ตั้งปณิธาน ปรึกษาขอคำแนะนำจากคู่สัญญา และวางแผนการดำเนินการใน “คำมั่นสัญญา” ตามเอกสารหมายเลข 3
4. นำเอกสารหมายเลข 3 ไปให้คู่สัญญา ทำสัญญากับคู่สัญญา
5. ปฏิบัติตามสัญญาที่กำหนดในคำมั่นสัญญา (เอกสารหมายเลข 3)
6. บันทึกผลการปฏิบัติด้วยเอกสารหมายเลข 4 และส่งให้คู่สัญญา รับรู้เป็นระยะๆ พร้อมกับลงนามรับทราบ เพื่อยืนยันการปฏิบัติ
7. นักเรียนทุกคน นำเสนอรายงานงานปากเปล่าในสัปดาห์สุดท้ายของหน่วยการเรียนรู้ และส่งบันทึกการปฏิบัติที่บันทึกไว้ในเอกสารหมายเลข 4
8. เมื่อครบกำหนดตามที่ครูผู้สอนกำหนด ให้นักเรียนทำการประเมินผลการปฏิบัติตลอดกิจกรรมด้วยเอกสารหมายเลข 5 เตรียมส่งครู (หมายเลข 5 จะให้ภายหลัง)
9. นำเอกสารหมายเลข 5, 6, 7 ส่งครูเมื่อถึงเวลาที่กำหนด

เอกสารหมายเลข 2

ขั้นตอนในการดำเนินการ กิจกรรมคำมั่นสัญญา

ขั้นตอนที่ 1 : กำหนดเรื่อง / ปัญหา / หรือจุดที่ควรพัฒนา

ในขั้นตอนนี้ ผู้พัฒนาตนเองอาจจะทำได้โดยการพิจารณาสำรวจตัวเอง หรือให้ผู้อื่นทำการพิจารณาและขอข้อมูลจากผู้นั้น

ขั้นตอนที่ 2 : หาคู่สัญญา

บุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเองด้วยระบบคู่สัญญา ต้องแสวงหาคู่สัญญา เพื่อให้ช่วยรับรู้ปัญหาและความพยายามที่จะพัฒนาตนเองรวมทั้งขอคำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นด้วย ทั้งนี้ผู้พัฒนาตนเองควรที่จะเลือกคู่สัญญาที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- เป็นบุคคลที่ผู้พัฒนาตนเองมีความเกรงใจ ไม่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความผิดหวัง
- เป็นบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้พัฒนาตนเอง คือ มองผู้พัฒนาตนเองในทางที่ดีทำให้ผู้พัฒนาตนเองไม่กล้าที่จำทำให้บุคคลนั้นมองเห็นภาพพจน์ที่ไม่ดีของตนเอง
- เป็นบุคคลที่ผู้ต้องการพัฒนาตนเองมีความเคารพ เชื่อถือ สามารถให้คำแนะนำ ตักเตือนตนเองได้

ขั้นตอนที่ 3 : ตั้งปณิธานและขอคำแนะนำจากคู่สัญญา

ในขั้นตอนนี้ ผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเองควรมีการดำเนินการ ดังนี้

- พูดคุยกับคู่สัญญา แจ้งความประสงค์ของตน
- เล่าถึงจุดที่ตนเองต้องการพัฒนา หรือแก้ปัญหาและวิธีการพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่ตนเองคิดไว้แล้วอย่างคร่าวๆ
- ตั้งปณิธานในการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา คือแสดงความตั้งใจในการพัฒนาตนเองหรือแก้ปัญหาอย่างแน่วแน่ต่อคู่สัญญา
- ขอคำปรึกษาแนะนำจากคู่สัญญา

ขั้นตอนที่ 4 : วางแผนการพัฒนาตนเอง หรือแก้ปัญหา

ผู้ต้องการพัฒนาตนเองควรดำเนินการต่อไปดังนี้

- สสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแจกแจงปัญหา
- วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือความบกพร่องที่มีอยู่
- คิดวิธีการพัฒนา การแก้ไขปัญหา กำหนดลงไปให้ชัดว่าจะต้องทำอะไรบ้างกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนว่าจะจบขั้นตอนและประเมินผลการปฏิบัติเมื่อใด

ขั้นตอนที่ 5 : ทำสัญญากับคู่สัญญา

ผู้ต้องการพัฒนาตนเอง ควรจะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- นำแผนการพัฒนา หรือแก้ปัญหาไปให้คู่สัญญา
- ทำสัญญากับคู่สัญญาว่าจะปฏิบัติตามแผน
คู่สัญญาควรปฏิบัติดังนี้
- ชักถามถึงแผนการพัฒนาหรือแก้ปัญหา
- ทำความตกลงเรื่องการรายงานผลการปฏิบัติ
- อาจให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้บ้าง
- รับคำสัญญาของผู้พัฒนาตนเองและให้กำลังใจ

ขั้นตอนที่ 6 : ลงมือปฏิบัติตามแผนและบันทึกผลส่งคู่สัญญา

ผู้ต้องการพัฒนาตนเองควรดำเนินการดังนี้

- ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง
- บันทึกผลการปฏิบัติเป็นระยะๆ
- ส่งบันทึกผลการปฏิบัติให้คู่สัญญาดูและให้คำแนะนำ
คู่สัญญาควรปฏิบัติดังนี้
- อ่านบันทึกผลการปฏิบัติ และให้ข้อเสนอแนะตามที่เห็นสมควร
- หากผู้ต้องการพัฒนาตนเองไม่ส่งบันทึกให้ดู คู่สัญญาควรชักถามติดตาม

ขั้นตอนที่ 7 : ประเมินผลการปฏิบัติ

ผู้ต้องการพัฒนาตนเอง ควรดำเนินการ ดังนี้

- ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนว่าตนเองสามารถทำได้สำเร็จมากน้อยเพียงใด
- จดรายการที่มีการพัฒนาขึ้นหรือประมวลการเรียนรู้ที่ตนเองได้รับ
คู่สัญญาควรปฏิบัติ ดังนี้
- ประเมินผลการปฏิบัติของผู้พัฒนาตนเอง
- แจ้งให้ผู้พัฒนาตนเองรับทราบและให้ข้อเสนอแนะ
- กระตุ้นให้ผู้พัฒนาตนเองดำเนินการต่อไป

ขั้นตอนที่ 8 : ปรับปรุงแผนการปฏิบัติ

ผู้ต้องการพัฒนาตนเอง ควรดำเนินการ ดังนี้

- นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติให้เหมาะสม ถ้าการปฏิบัติตามแผนไม่สมบูรณ์
- หากการปฏิบัติตามแผนเป็นไปครบทุกขั้นตอนและได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผู้ดำเนินการพัฒนาตนเอง เพียงแต่ทบทวนข้อมูลจากการประเมินผล จดจำการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้รับไปใช้ในโอกาสต่อไป
- ผู้พัฒนาตนเอง เมื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งให้ลุล่วงไปได้อย่างดี ก็สามารถที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ โดยเริ่มต้นใหม่ตามขั้นตอนที่ 1

เอกสารหมายเลข 3
คำมั่นสัญญา
(แบบให้สัญญาและประเมินการปฏิบัติ)

ชื่อ..... / ชั้น..... วันที่เริ่มปฏิบัติ.....

1. ความมีวินัย ของตนเองที่พิจารณาแล้วเห็นว่าควรพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น (จากการสำรวจตัวเองหรือถามผู้อื่น) คือ.....
.....
.....
2. คู่สัญญาของข้าพเจ้า คือ..... เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าเป็น.....
.....
3. ข้าพเจ้าตั้งใจจะดำเนินการบางอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของข้าพเจ้า โดยเฉพาะพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในข้อ 1 ดังต่อไปนี้ (ระบุวิธีดำเนินการ และระยะเวลา) คือ.....
.....
..... ผลการปฏิบัติ ตามข้อ 3 ปรากฏผลดังนี้ คือ (ข้อนี้เขียนเมื่อครูกำหนดให้ส่ง)
.....
.....

การลงนามก่อนเริ่มการปฏิบัติ

นักเรียนลงนามให้สัญญา

คู่สัญญาลงนามรับทราบ

ลงชื่อ.....นักเรียน

ลงชื่อ.....คู่สัญญา

(.....)

(.....)

วันที่.....(ที่ให้สัญญา)

วันที่.....(ที่รับทราบให้สัญญา)

ประเมินผลการปฏิบัติ(ส่วนนี้ เขียนเมื่อครูกำหนดให้ส่ง)

ในฐานะเป็นคู่สัญญาของ.....ข้าพเจ้า

.....
.....

ลงชื่อ.....คู่สัญญา

(.....)

วันที่.....

เอกสารหมายเลข 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมระบบคู่สัญญา หลังจากที่ได้เรียนรู้ด้วยระบบคู่สัญญา โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับช่องคะแนน

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง สามารถปฏิบัติได้ปานกลาง

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง สามารถปฏิบัติได้น้อย

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง สามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ระดับคุณภาพ 0 หมายถึง ไม่สามารถปฏิบัติได้

รายการ	ระดับความสามารถ				
	4	3	2	1	0
1. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้กับคู่สัญญา					
2. นักเรียนปฏิบัติตามแผนการพัฒนาดตนเองได้ครบทุกขั้นตอน					
3. นักเรียนจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดตนเองตามที่ให้คำมั่นสัญญา					
4. นักเรียนนำข้อมูลการพัฒนาดตนเองมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติให้เหมาะสม					
5. นักเรียนมีรายการที่พัฒนาดตนเองที่เพิ่มขึ้นหรือผลการพัฒนาดตนเองส่งให้คู่สัญญาได้รับทราบ					
6. นักเรียนได้ทำข้อตกลงกับคู่สัญญา					
7. นักเรียนรายงานผลการพัฒนาดตนเองให้คู่สัญญาทราบเป็นระยะ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

เอกสารหมายเลข 5
แบบบันทึกผลการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

ชื่อ.....นักเรียนนายร้อยชั้นปี.....

สิ่งที่ดำเนินการปฏิบัติ ตามที่ได้คำมั่นสัญญา ไว้กับคู่สัญญา	บันทึกการปฏิบัติ ตั้งแต่.....ถึง.....	ผลที่ได้รับ (ต่อตัวของนักเรียน)	ความคิดเห็นของคู่สัญญา (พร้อมลงนามทำข้อความ)

เอกสารหมายเลข 6
แบบประเมินตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรม “ระบบคู่สัญญา”
(ประเมินและส่งครูในเวลาที่กำหนด)

ชื่อ..... ชั้นปี.....วันประเมิน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จากเอกสารหมายเลข 5 และหมายเลข 6 ข้าพเจ้าสามารถประเมินตนเองได้ ดังนี้

ข้าพเจ้ามีการปฏิบัติเพื่อพัฒนาความมีวินัย ด้วยกิจกรรมค้ำประกันสัญญา ดังต่อไปนี้ คือ

.....
.....
.....

ถ้าไม่ได้ปฏิบัติ สาเหตุที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ

.....
.....
.....

แนวคิดที่จะแก้ไข / ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ข้าพเจ้าเห็นว่า กิจกรรมค้ำประกันสัญญา ทำให้ข้าพเจ้ามีการพัฒนาตนเอง คือ เลือก ข้อ 1,2 ข้อใด ข้อหนึ่ง)

( ) 1. มีการพัฒนาความมีวินัย โดยสังเกตได้จาก

.....
.....
.....

( ) 2. ไม่มีการพัฒนาความมีวินัย โดยสังเกตได้จาก

.....
.....
.....

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง (ต่อ)

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	มอบหมายนักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	มอบหมายนักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	มอบหมายนักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้ากว่า กำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้ากว่า กำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้ากว่า กำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยัง ไม่เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่กำหนด ให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติดเครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วนและ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้องและ ไม่ตรงตามกิจกรรม ที่กำหนดให้ แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบ ติดเครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบ ติดเครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบ ติดเครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบ ติดเครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระวิชาการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ	นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา	สอนครั้งที่ 1
ชื่อวิชา : การนำทหาร	เวลา 32 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ	เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ เป็นคุณสมบัติเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะบุคคล จะช่วยให้เป็นผู้บังคับบัญชาที่ได้รับความนับถือ มีความมั่นใจ ได้รับการเชื่อฟังอย่างเต็มอกเต็มใจ และได้รับความร่วมมืออย่างจงรักภักดีจากผู้ใต้บังคับบัญชา การที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีได้นั้นจะต้องรู้จักตนเอง มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้นำให้มีขึ้นกับบุคลิกของตนในระดับต่าง ๆ

2. สาระการเรียนรู้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ
3. การเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำและความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหา
2. ความสามารถในการสื่อสาร

6. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบคู่สัญญา

1. แนะนำกิจกรรมระบบคู่สัญญา
2. กำหนด “คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง” ที่ตนเองต้องการพัฒนา
3. หาคู่สัญญา
4. ตั้งปณิธาน พิธีขอคำแนะนำจากคู่สัญญา
5. ทำสัญญากับคู่สัญญา

7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจค่านิยม ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้น และพิจารณาการกระทำนั้น ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในแต่สถานการณ์

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูอธิบายอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำและความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ โดยคุณลักษณะของผู้นำ 14 ประการ ประกอบด้วย

1.2.1 ความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสำคัญที่สุดที่ผู้นำควรมี

1.2.2 ความเด็ดขาด

1.2.3 ความคิดริเริ่ม

1.2.4 ความจงรักภักดี

1.2.5 ความกระตือรือร้น

1.2.6 ความรู้

1.2.7 ความอดทน

1.2.8 ความรู้จักกาลเทศะ

1.2.9 ความพินิจพิเคราะห์

1.2.10 ความกล้าหาญ

1.2.11 ลักษณะท่าทาง

1.2.12 ความซื่อสัตย์สุจริต

1.2.13 ความไวเนื้อเชื่อใจ

1.2.14 ความไม่เห็นแก่ตัว

1.3 ครูให้นักเรียนหลับตาและลองนั่งนิ่งสำรวจตนเอง ว่าในคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ นักเรียนไม่มีคุณลักษณะผู้นำข้อใดบ้าง และครูสุ่มให้นักเรียนออกมาเล่าให้เพื่อนในห้องฟัง

1.4 ครูทำการอธิบายถึงวิธีการเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ

1.5 ครูยกตัวอย่างสถานการณ์โดยสอดแทรกคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยให้นักเรียนพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในสถานการณ์ ดังนี้

เรื่อง “ ความรับผิดชอบ ” ในการฝึกพลทหารใหม่ ของกองพันทหารราบ โดยมี ร.ต.สามารถ ว่องไว เป็นผู้ฝึกทหารใหม่ ได้ทำการฝึกในเรื่องบุคคลทำการรบในเวลากลางคืน จนทำให้ทหารใหม่ได้เข้านอนช้ากว่าเวลาที่กำหนด โดยก่อนที่จะปล่อยเข้านอน ร.ต.สามารถ ได้นัดหมายถึงการปฏิบัติในวันพรุ่งนี้ โดยทหารใหม่จะต้องตื่นตามเวลาที่กำหนด เพื่อมาออกกำลังกาย ตามการปฏิบัติประจำ ถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองที่จะต้องตื่นนอน มารวมให้ทันตามเวลา การแต่งกายต้องถูกต้องตามระเบียบ และให้นำเสื้อสะท้อนแสงมาเพื่อป้องกันอันตรายจากการวิ่งในเวลาเข้านัดด้วย เมื่อถึงเวลาที่กำหนด ร.ต.สามารถ มาถึงที่รวมพลเพื่อจะนำออกกำลังกาย พบว่า ทหารใหม่ จำนวน 10 นาย ไม่ลงมารวมแถว และมี 5 นาย ที่แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบ จากจำนวนทหารใหม่ทั้งหมด 50 นาย รวมทั้งไม่นำเอาเสื้อสะท้อนแสงมา จำนวน 5 นาย ร.ต.สามารถ รู้สึกไม่พอใจเป็นอย่างมาก จะสั่งลงโทษทหารใหม่ แต่ได้ระงับจิตใจให้ไม่โกรธ จึงได้คิดหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหานี้ โดยมีทางเลือก ดังต่อไปนี้

1. ให้ทำโทษทหารใหม่ที่ไม่มารวมแถวและแต่งกายไม่เรียบร้อย รวมถึงขาดการเอาใจใส่ต่อชิ้นงาน
2. ทำการลงโทษทหารใหม่ทั้งหมด โดยถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน
3. ให้ทหารใหม่ตกลงรวมกันในการที่จะทำไรเพื่อแก้ไขสิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้น
4. ไม่ทำอะไรรเลย แต่คิดว่าครั้งหน้าจะกำชับทหารใหม่ ให้มีความรับผิดชอบต่อให้มากกว่านี้

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ถึงการกระทำของบุคคล ในสถานการณ์

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน (คละเก่ง กลาง อ่อน)

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ โดยครูให้เวลาทำใบงาน 20 นาที โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.สามารถ นักเรียนจะอย่างไรกับพลทหารใหม่ เลือกทางเลือกข้อใด

2. นักเรียนเลือกข้อนี้ เพราะอะไร
3. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำประการใดบ้าง
4. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ ขาดคุณลักษณะผู้นำใดบ้างและจะเสริมสร้างให้เกิดขึ้น

ได้อย่างไร

5. นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ มีอะไรบ้าง และมีความจำเป็นอย่างไรต่อการเป็นผู้นำ

2.3 สมาชิกภายในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาและคำตอบในใบงานที่ 1 ให้สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

2.4 ครูให้นักเรียนส่งใบงานที่ 1 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็น

2.5 ครูและนักเรียนสรุปการเรียนรู้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำและความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ การเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการและการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 กำหนดค่านิยม คือเป็นการแสดงความเชื่อ ความพอใจว่าควรกระทำ ไม่ควรกระทำอย่างมีเหตุผลครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดค่านิยมในตนเอง ถึงความเชื่อในการกระทำและพอใจที่จะกระทำหรือไม่ควรกระทำ ในเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้าน คือ

- 3.1 การมาเข้าเรียนตรงต่อเวลา
- 3.2 การส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลา
- 3.3 การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ อย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 4 วางแผนปฏิบัติ เลือกทางปฏิบัติ ตั้งกติกาใช้สถานการณ์ต่าง ๆ

ครูให้นักเรียนวางแผนการปฏิบัติ โดยครูตั้งกติกาข้อตกลงในสถานการณ์ ดังนี้

- 4.1 นักเรียนจะต้องมาเรียนตามเวลาที่กำหนด ในเวลา 08.00 น.
- 4.2 นักเรียนจะต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด
- 4.3 นักเรียนจะต้องส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลาที่กำหนดและครบถ้วน

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบสังเกต และแบบรายงานระบบคู่สัญญา เป็นการให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

8. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. ใบงานที่ 1 เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ
2. หนังสือเรียน วิชาการนำทหาร PC3201

9. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือการวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำและความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากการทำใบงาน คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ 2. สังเกตพฤติกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ 2. แบบประเมินพฤติกรรม คุณลักษณะ ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง 	<p>เกณฑ์การให้คะแนนรูปรีคผ่านระดับดีขึ้นไป</p>

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้ว่า

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่ง ชิ้นงานไม่ตรง ตรงตามเวลาที่ กำหนดล่าช้า เกิน 4 ชม.	นักเรียนส่ง ชิ้นงานไม่ตรง ตรงตามเวลาที่ กำหนดล่าช้า เกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงาน ไม่ตรงตรงตาม เวลาที่กำหนด ล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตามที่ครู มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 80 ของงานที่ มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 70 ของงานที่ มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 50 ของงานที่ มอบหมาย
นักเรียนมีความ รับผิดชอบงานที่ ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความ กระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ทันตามเวลา	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาเรียน ตรงต่อเวลาใน การเรียน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียม พร้อมในการเรียน ตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมี อุปกรณ์การเรียน เตรียมพร้อม ในการเรียนที่ กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยังไม่ เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกน หนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และไม่ ตรงตามกิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย
เครื่องแบบนักเรียน ถูกต้องตาม กฎระเบียบของ โรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....
.....

10.2 ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ / วิธีแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

ตำแหน่ง รรค.อจ.สวท.รร.จปร.

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง (ด้านตรงต่อเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง (ด้านส่งงานตรงเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง

(ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ)

งานวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ระดับคะแนน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระวิชาการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ	นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคู่สัญญา	สอนครั้งที่ 2
ชื่อวิชา : การนำทหาร	เวลา 32 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องหลักของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องหลักของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักของการเป็นผู้นำ เป็นหลักการที่ผู้นำในอดีตได้นำหลักการไปใช้ในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ ผู้นำแต่ละคนได้นำไปใช้ให้เกิดผลมากน้อยในลักษณะต่าง ๆ กัน แล้วแต่การปฏิบัติของแต่ละคน ผู้นำทุกคนไม่สามารถนำหลักการของการเป็นผู้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เสมอไป แต่ก็ไม่ทำให้เกิดผลเสีย ถึงแม้ว่าการนำหลักการไปใช้ อาจจะต้องผันแปรไปตามสถานการณ์ แต่ผู้นำซึ่งละเอียดไม่ยอมใช้หลักการนี้อาจจะต้องเสี่ยงต่อความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

2. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ
2. การเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหา
2. ความสามารถในการสื่อสาร

6. ขั้นตอนกิจกรรม ระบบคู่สัญญา

1. บันทึกผลการปฏิบัติ
2. ส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะ ๆ

7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจ่างค่านิยมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้นและพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในแต่สถานการณ์

- 1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- 1.2 ครูอธิบายความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ โดยหลักของการเป็นผู้นำ

11 ประการ ประกอบด้วย

- 1.2.1 หลักการที่ 1 เป็นผู้มีความสามารถทั้งทางเทคนิคและทางยุทธวิธี(รู้จักหน้าที่)
- 1.2.2 หลักการที่ 2 รู้จักตนเองและแสวงหาทางปรับปรุงตนเอง
- 1.2.3 หลักการที่ 3 ทำความคุ้นเคยและดูแลสวัสดิภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.2.4 หลักการที่ 4 ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ในสิ่งที่ควรรู้
- 1.2.5 หลักการที่ 5 ทำตนเป็นตัวอย่าง
- 1.2.6 หลักการที่ 6 ต้องแน่ใจว่าผู้ปฏิบัติเข้าใจงาน ตรวจตราการปฏิบัติให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย
- 1.2.7 หลักการที่ 7 ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 1.2.8 หลักการที่ 8 ตัดสินใจไม่ผิดพลาดและถูกกาลเทศะ
- 1.2.9 หลักการที่ 9 ปลุกฝังความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 1.2.10 หลักการที่ 10 คำสั่งที่ออกไปต้องไม่เกินความสามารถของผู้ปฏิบัติ
- 1.2.11 หลักการที่ 11 รับผิดชอบผลการปฏิบัติของหน่วยตน

1.3 ครูให้นักเรียนหลับตาและลองนั่งนี้กรสำรวจตนเองว่าในหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ นักเรียนไม่มีหลักการของการเป็นผู้นำข้อใดบ้างและครูสุ่มให้นักเรียนออกมาเล่าให้เพื่อนในห้องฟัง

- 1.4 ครูทำการอธิบายถึงวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ

1.5 ครูสอดแทรกคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยกตัวอย่างสถานการณ์ โดยให้นักเรียนพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในสถานการณ์ ดังนี้

เรื่อง “หลักการผู้นำเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ” จากสถานการณ์ที่ 1 พลทหารสมยศ ซึ่งเป็นพลทหารใหม่ อยู่ในความดูแลของ ร.ต.สามารถ ว่องไว เป็นหนึ่งในพลทหารที่ได้ขาดการมารวมเพื่อออกกำลังกายในตอนเช้า พลทหารสมยศได้แจ้งถึงสาเหตุการที่ตนได้มารวมเช้า เนื่องจากตนเองต้องเข้าห้องน้ำในตอนเช้า เพื่อทำภารกิจส่วนตัวก่อน ประกอบกับเมื่อวานได้ทำการฝึกในเวลา กลางคืนจึงทำให้นอนตึก ร.ต.สามารถ จึงได้บอกกับพลทหารสมยศ ว่าเราเข้ามาเป็นทหารเราจะต้องมีระเบียบวินัย รู้จักความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเพื่อนของเรา ถ้าเราทำผิด เพื่อน ของเราก็จะต้องถูกลงโทษเพราะตัวเรา พลทหารทุกคนล้วนมีภาระของตนเองทั้งนั้น ให้ลองคิดว่าทำไมพลทหารนายอื่นถึงได้มารวมเพื่อออกกำลังกายตรงตามเวลาที่กำหนด แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและนำเอาเสื้อสะท้อนแสงมาตามที่สั่งการ เพราะอะไรเค้าถึงได้มาทันเวลา เพราะเค้ารู้จักหน้าที่ของตนเอง เมื่อได้รับการกิจ จะต้องวางแผนถึงการปฏิบัติให้ดี ให้ทันเวลา เช่น ถ้าในตอนเช้า พลทหารสมยศ จะต้องเข้าห้องน้ำ ก็จะต้องวางแผนในการปฏิบัติ โดยจะต้องตื่นก่อนพลทหารคนอื่น เพื่อมาทำภารกิจส่วนตัวก่อน การฝึกก็เช่นกัน การเป็นทหาร ความรับผิดชอบของเราก็คือ การฝึกเพื่อให้มีความพร้อมที่จะรบ เราไม่สามารถรู้ได้ว่าจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในอนาคต เราจึงจำเป็นจะต้องเตรียมพร้อมในการฝึกให้เต็มศักยภาพของเรา การรบเชื่อว่าจะมีแต่การรบในเวลาปกติเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การรบในเวลากลางคืนก็สำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ยุทธวิธีที่ใช้รบในเวลากลางคืนด้วย

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ถึงการกระทำของบุคคลในสถานการณ์

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน (คละ เก่ง กลาง อ่อน)

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 2 หลักของการเป็นผู้นำ โดยครูให้ เวลาทำใบงาน 20 นาที โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นพลทหารสมยศ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร โดยมีทางเลือก ดังต่อไปนี้

1.1 รับฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของ ร.ต.สามารถ เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ควร จะนำไปปฏิบัติ

1.2 ไม่คิดที่จะปฏิบัติ เพราะเดี๋ยวก็มีพลทหารรายอื่นที่ไม่มารวมเช่นกัน ก็ต้องถูกลงโทษเช่นกัน

1.3 รับฟังแต่ก็ไม่ได้สนใจ มารวมกันก็มา มารวมไม่ทันก็ไม่มา

2. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ ว่องไว มีหลักการของผู้นำประการใดบ้าง และควรจะเสริมสร้างหลักการของผู้นำให้กับพลทหารใหม่ได้อย่างไร

2.3 สมาชิกภายในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาและคำตอบ ในใบงานที่ 2 ให้สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

2.4 ครูให้นักเรียนส่งใบความรู้ที่ 2 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็น

2.5 ครูและนักเรียนสรุปการเรียนรู้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ในเรื่องความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ วิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ และการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ขั้นการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อย ในด้านคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้าน คือ

1. การมาเข้าเรียนตรงต่อเวลา
2. การส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลา
3. การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ อย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองและแบบรายงานระบบคู่สัญญา

8. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. ใบงานที่ 2 เรื่อง หลักของการเป็นผู้นำ
2. หนังสือเรียน วิชาการนำทหาร PC3201

9. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือการวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด</p>	<p>1. ประเมินจากการทำใบงาน หลักของการเป็นผู้นำ</p> <p>2. สังเกตพฤติกรรม</p>	<p>1. ใบงานที่ 2 หลักของการเป็นผู้นำ</p> <p>2. แบบประเมินพฤติกรรม คุณลักษณะ ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง</p>	<p>เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค ผ่านระดับดีขึ้น</p>

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โคน หนวด กั้นจอน เล็บสั้น ถูกต้อง ตามที่กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่ โกนหนวด ไม่กั้น จอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยังไม่ เรียบร้อย ทรง ผมกึ่งยาว ไม่โกน หนวด ไม่กั้นจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมหยา ว ไม่โกนหนวด ไม่กั้น จอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และ ไม่ตรงตามกิจกรรม ที่กำหนดให้ แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....
.....

10.2 ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ / วิธีแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

ตำแหน่ง รรก.อจ.สวท.รร.จปร.

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง (ด้านตรงต่อเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง (ด้านส่งงานตรงเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง

(ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ระดับคะแนน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระวิชาการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ	นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคุณสัญญา	สอนครั้งที่ 3
ชื่อวิชา การนำทหาร	เวลา 32 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องสิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องสิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

---

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ เป็นเครื่องชี้วัดว่าการปกครองบังคับบัญชาของผู้นำหน่วยทหาร ได้รับความสำเร็จหรือล้มเหลว มีอยู่ 4 ประการ คือ ขวัญ วินัย ความรักหมุ่รักคณะ และความรู้ความชำนาญ สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดในการประเมินค่าของหน่วยทหารได้ การประเมินค่าของหน่วยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าหน่วยมีประสิทธิภาพพอเพียงและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จหรือไม่

2. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ 4 ประการ
2. ความเกี่ยวพันของสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ
3. ปัจจัยการประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ 4 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความเกี่ยวพันและประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหา
2. ความสามารถในการสื่อสาร

6. ขั้นตอนกิจกรรม ระบบคู่สัญญา

1. บันทึกผลการปฏิบัติ
2. ส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะ ๆ

7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้น และพิจารณาการกระทำนั้นว่ามี

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูอธิบายความหมายของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ 4 ประการ และความเกี่ยวพันของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ โดยสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ 4 ประการ ประกอบด้วย

1.2.1 ขวัญ

1.2.2 วินัย

1.2.3 ความรักหมูรักคณะ

1.2.4 ความรู้ความชำนาญ

1.3 ครูทำการอธิบายถึงปัจจัยการประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำ

1.4 ครูสอดแทรกคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยกตัวอย่างสถานการณ์และให้นักเรียนพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในสถานการณ์ ดังนี้

เรื่อง “สิ่งซึ่งวัดการเป็นผู้นำ” ตัวอย่างสถานการณ์ ร.ต.เก่งกล้า สามารถ ได้จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยได้ลำดับที่ 1 ในการเลือกหน่วย ซึ่งสามารถได้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ แต่ ร.ต.เก่งกล้า ตั้งปณิธานว่าอยากจะไปช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งใน 3 จังหวัดภาคใต้ และไม่รู้สึกเกรงกลัวต่ออุปสรรคและอันตรายในการเลือกลงไปปฏิบัติงาน จึงได้เลือกรับราชการที่หน่วยใน 3 จังหวัดภาคใต้ ร.ต.เก่งกล้า ได้เข้าไปรายงานตัวกับหน่วยที่เลือกรับราชการ โดยครั้งแรกที่เข้าไปได้พบว่า กองพันที่เข้าไปมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทุกคนในกองพันรู้จักหน้าที่ของตน มีความรักหมูรักคณะ ไม่แบ่งแยกชนชั้นภายในกองพัน พลทหารและนายสิบให้ความเคารพกับผู้บังคับบัญชาเหนือตน ซึ่งมีความแตกต่างกับหน่วยอื่น ๆ ที่พบเจอมา จึงทำให้ ร.ต.เก่งกล้า มีความรู้สึกว่าการเลือกมารับราชการประสบความสำเร็จในการปกครองบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา ซึ่งในเวลาต่อมา ร.ต.เก่งกล้า ได้ไปพบ พ.ท.รุ่งเรือง ซึ่งเป็นผู้พันที่หน่วยที่ ร.ต.เก่งกล้า มาบรรจุ โดยผู้พันทราบข่าวถึงการ

เลือกมาลงหน่วยของ ร.ต.เก่งกล้า ท่านได้กล่าวชื่นชมที่ ร.ต.เก่งกล้า เลือกมารับราชการเพื่อจะมาแก้ไข ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แทนที่จะไปอยู่หน่วยที่สบายหรือไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ โดย ร.ต.เก่งกล้า ได้บอกผู้พันว่า เหตุผลที่ได้เลือกมารับราชการเพราะอยากจะทำแทนคุณแผ่นดิน ตอบ แทนประเทศชาติ และถือว่าตามปณิธานที่ให้ไว้กับองค์ผู้พระราชทานกำเนิด รร.จปร. ที่ว่า เราจะรักษามรดกของพระองค์ท่าน ไว้ด้วยชีวิต

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ถึงการกระทำของบุคคลใน สถานการณ์

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน (คละ เก่ง กลาง อ่อน)

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 3 สิ่งซึ่งสอบของการเป็นผู้นำ โดย ครูให้เวลาทำใบงาน 20 นาที โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.เก่งกล้า สามารถ นักเรียนจะเลือกปฏิบัติตนอย่างไร โดยมี ทางเลือก ดังต่อไปนี้

1.1 เลือกไปรับราชการในหน่วยส่วนกลาง กทม. เพราะอะไร ?

1.2 เลือกไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ เพราะอะไร ?

1.3 เลือกรับราชการที่หน่วยที่แก้ปัญหาตามแนวชายแดน หรือ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ เพราะอะไร ?

2. นักเรียนคิดว่า กองพันที่ ร.ต.เก่งกล้า ไปรับราชการ ประสบความสำเร็จในการ ปกครองบังคับบัญชาของผู้พัน หรือไม่ มีอะไรที่แสดงถึงที่ทำให้นักเรียนคิดอย่างนั้น เพราะอะไร

3. สิ่งซึ่งสอบของความเป็นผู้นำ 4 ประการ คืออะไร จงอธิบายตามความเข้าใจของ นักเรียน

4. จงอธิบายความเกี่ยวพันและการประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำจาก สถานการณ์ตัวอย่าง ตามความเข้าใจของนักเรียน ?

2.3 สมาชิกภายในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาและคำตอบในใบงานที่ 2 ให้สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

2.4 ครูให้นักเรียนส่งใบความรู้ที่ 3 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ ความคิดเห็น

2.5 ครูและนักเรียนสรุปการเรียนรู้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ในเรื่องความหมายของสิ่งซึ่ง สอบความเป็นผู้นำ 4 ประการ ความเกี่ยวพันและประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำได้และการ พัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ขั้นการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยในด้านคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้าน คือ

1. การมาเข้าเรียนตรงต่อเวลา
2. การส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลา
3. การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ อย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองและแบบรายงานระบบคู่สัญญา

8. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. ใบงานที่ 3 เรื่อง สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ
2. หนังสือเรียน วิชาการนำทหาร PC3201

9. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือการวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของสิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ 4 ประการได้ 2. นักเรียนสามารถอธิบายความเกี่ยวพันและประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำได้ 3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด	1. ประเมินจากการทำใบงาน สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ 2. สังเกตพฤติกรรม	1. ใบงานที่ 2 สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ 2. แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก ผ่านระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้ากว่า กำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยัง ไม่เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกน หนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และไม่ตรง ตามกิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

10.2 ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ / วิธีแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

ตำแหน่ง รรก.อจ.สวท.รร.จปร.

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง (ด้านตรงต่อเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง (ด้านส่งงานตรงเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง

(ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ระดับคะแนน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระวิชาการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ	นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจายค่านิยมร่วมกับแนวคิดระบบคุณสัญญา	สอนครั้งที่ 1
ชื่อวิชา การนำทหาร	เวลา 32 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

---

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ที่มักพบอยู่เสมอคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าทำหน้าที่บังคับบัญชา การคัดเลือกและการพัฒนาตัวผู้นำหน่วยในระดับรองลงไป ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อยและการใช้ข้อปรึกษาหารือ การแก้ปัญหาไม่ได้ยึดถือเอาประสบการณ์และการสังเกต มาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจให้ถูกต้องได้เสมอไป ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องเสริมสร้างแนวความคิด กรรณวิธีในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ เป็นวิธีเข้าถึงปัญหาเพื่อวิเคราะห์อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยในการตกลงใจในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

2. สาระการเรียนรู้

1. ขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ
2. กรรณวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับกรรณวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหา
2. ความสามารถในการสื่อสาร

6. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบคู่สัญญา

1. บันทึกผลการปฏิบัติ
2. ให้นักเรียนทำการประเมินผลการปฏิบัติตลอดกิจกรรม
3. ส่งให้คู่สัญญาเพื่อประเมินผลกิจกรรม

7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกระจำง่าค่านิยมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกต ตระหนัก โดยการยกตัวอย่างสถานการณ์ นิทาน เป็นต้นและพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในแต่สถานการณ์

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูอธิบายถึงขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำและกรรมวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

1.3 ครูสอดแทรกคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยยกตัวอย่างสถานการณ์และให้นักเรียนพิจารณาการกระทำต่าง ๆ นั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จำแนกการกระทำสิ่งเร้าในสถานการณ์ ดังนี้

เรื่อง “ปัญหาของผู้นำ” ร.ต.บุญถึง ได้สอบเลื่อนฐานะ เป็นนายทหารสัญญาบัตรได้ โดยได้อยู่ในกองพันเดียวกับจ่าแจ๊ค ซึ่งเป็นเพื่อนเรียนโรงเรียนนายสิบทหารบกมาด้วยกัน ร.ต.บุญถึง เป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบ มาทำงานตรงต่อเวลาทุกวัน เลิกงานตามเวลา ผู้บังคับบัญชาสั่งงานก็ทำทันเวลาที่กำหนดและทำเต็มความสามารถ มีความสนใจใฝ่ใจดูแลเครื่องแต่งกาย การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่ ทบ.กำหนด มีการขจัดรองเท้า เครื่องหมายทุกวันที่มาทำงาน จึงทำให้ผู้บังคับบัญชาเชื่อใจและไว้ใจ เป็นที่รักของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแตกต่างกับจ่าแจ๊ค โดยที่จ่าแจ๊ค มาทำงานสายเป็นประจำ หาข้ออ้างต่าง ๆ เพื่อเป็นการพุดไปที แต่ที่จริงแล้วได้ไปเที่ยวและดื่มสุราเป็นประจำ ทำให้นอนตึก ตื่นสาย จนมาทำงานสายไม่ทันรวมแถว เมื่อได้รับการสั่งงานจากผู้บังคับบัญชาก็จะไปใช้งานรุ่นน้องหรือพลทหารต่อ ไม่มีการกำกับดูแลการทำงาน จนทำให้ถูกผู้บังคับบัญชาดำหนಿಯเป็นประจำ ผู้บังคับกองพันจึงสั่งการให้ ร.ต.บุญถึง ให้ไปเป็นหัวหน้าของจ่าแจ๊ค โดยตรง สามารถที่จะสั่งงานจ่าแจ๊คได้ เนื่องจากผู้พันเห็นว่า ร.ต.บุญถึง เป็นเพื่อนร่วมรุ่นที่เรียนนักเรียนนายสิบมาด้วยกัน คงจะสามารถปกครองบังคับบัญชาหรือสามารถที่จะบอกกล่าวเพื่อนได้ ร.ต.บุญถึง จึงได้นำความที่ผู้พันสั่งการไปบอกกับจ่าแจ๊ค ในความหวังดี แต่จ่าแจ๊ค กลับไม่สนใจและ

ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ ร.ต.บุญถึง โดยที่จำแจ๊คได้พูดกับ ร.ต.บุญถึงว่า ที่ ร.ต.บุญถึง ได้ตีเพราะประจบ สอพอเก่ง ทำงานเอาแต่หน้า ไม่รักเพื่อนรักฝูง มุ่งแต่จะฆ่าน้อง ฟ้องนาย ชายเพื่อน เพียงอย่างเดียว

ขั้นที่ 2 ประเมินด้วยเหตุผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ถึงการกระทำของบุคคลใน สถานการณ์

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน (ละ เก่ง กลาง อ่อน)

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของ การเป็นผู้นำ โดยครูใช้เวลาทำใบงาน 20 นาที โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.บุญถึง นักเรียนจะแก้ไขปัญหาการปกครองบังคับบัญชา จำแจ๊คอย่างไร และเพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

2. ถ้านักเรียนเป็นจำแจ๊ค นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะอะไร

3. นักเรียนคิดว่า ร.ต.บุญถึง ได้รับความเชื่อใจและไวใจ เป็นที่รักของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะอะไร

4. นักเรียนคิดว่า ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการเป็นผู้นำหรือไม่ และจะมี ขั้นตอนในการแก้ปัญหานี้อย่างไร

5. นักเรียนคิดว่าถ้ามีเพื่อนของเราเป็นเหมือนจำแจ๊คจะเกิดผลอย่างไรและจะแก้ไข ปัญหาของเพื่อนได้อย่างไร

2.3 สมาชิกภายในกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษาและคำตอบในใบงานที่ 4 ให้สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

2.4 ครูให้นักเรียนส่งใบความรู้ที่ 4 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ ความคิดเห็น

2.5 ครูและนักเรียนสรุปการเรียนรู้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ในเรื่องขอบเขตปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ กรรณวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำและการพัฒนาคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ขั้นการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยในด้านคุณลักษณะความ รับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้าน คือ

1. การมาเข้าเรียนตรงต่อเวลา

2. การส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ตรงเวลา

3. การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ อย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนด

ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองและแบบรายงานระบบคู่สัญญา

8. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. ใบงานที่ 4 เรื่อง ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ
2. หนังสือเรียน วิชาการนำทหาร PC3201

9. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือการวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับกรรมวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำได้</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด</p>	<p>1. ประเมินจากการทำใบงาน ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ</p> <p>2. สังเกตพฤติกรรม</p>	<p>1. ใบงานที่ 4 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ</p> <p>2. แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง</p>	<p>เกณฑ์การให้คะแนน ผ่านระดับดีขึ้นไป</p>

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่ง ชิ้นงานไม่ตรง ตรงตามเวลาที่ กำหนดล่าช้า เกิน 4 ชม.	นักเรียนส่ง ชิ้นงานไม่ตรง ตรงตามเวลาที่ กำหนดล่าช้า เกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงาน ไม่ตรงตรงตามเวลา ที่กำหนดล่าช้า เกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตามที่ครู มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 80 ของงานที่ มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 70 ของงานที่ มอบหมาย	นักเรียนทำงานมี เนื้อหาไม่ครบถ้วน ประมาณร้อยละ 50 ของงานที่ มอบหมาย
นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่องาน ที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความ กระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ทันตามเวลา	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาด ความกระตือรือร้น ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาเรียน ตรงต่อเวลาใน การเรียน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียน ล่าช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียม พร้อมในการเรียน ตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมี อุปกรณ์การเรียน เตรียมพร้อม ในการเรียนที่ กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาด อุปกรณ์การเรียน ไม่ครบที่กำหนด เกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยังไม่ เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกน หนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และไม่ตรง ตามกิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

10. บันทึกผลหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....
.....

10.2 ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ / วิธีแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

ตำแหน่ง รรก.อจ.สวท.รร.จปร.

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง (ด้านตรงต่อเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนมาตรง ต่อเวลาในการ เรียน				นักเรียน เตรียมพร้อมใน การเรียนตาม เวลาที่กำหนด				นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง (ด้านส่งงานตรงเวลา)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียนส่ง ชิ้นงานตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด				นักเรียนทำงานมี เนื้อหาครบถ้วน ตามที่ครู มอบหมาย				นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเอง

(ด้านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ)

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการระจ่างค่านิยมผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 3

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														
20.														

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	นักเรียน แต่งกายสะอาด เรียบร้อย				เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน				นักเรียน แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบที่ ทางโรงเรียน กำหนด				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
21.														
22.														
23.														
24.														
25.														
26.														
27.														
28.														
29.														
30.														

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / ..... / .....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 11	ดีมาก
10 - 9	ดี
8 - 7	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

ใบงานที่

1.

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำโดยใช้เวลาทำใบงาน 20 นาที และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็นจากคำถาม ดังต่อไปนี้

1. ให้ทำโทษทหารใหม่ที่ไม่มารวมแถวและแต่งกายไม่เรียบร้อย รวมถึงขาดการเอาใจใส่ต่อ
ชิ้นงาน

2. ทำการลงโทษทหารใหม่ทั้งหมด โดยถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน

3. ให้ทหารใหม่ตกลงรวมกันในการที่จะทำไรเพื่อแก้ไขสิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้น

4. ไม่ทำอะไรเลย แต่คิดว่าครั้งหน้าจะกำชับทหารใหม่ ให้มีความรับผิดชอบให้มากกว่านี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.สามารถ นักเรียนจะทำอย่างไรกับพลทหารใหม่ เลือกทางเลือกข้อใด

.....
.....

2. นักเรียนเลือกข้อนี้ เพราะอะไร

.....
.....

3. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำประการใดบ้าง

.....
.....

4. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ ขาดคุณลักษณะผู้นำใดบ้างและจะเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

.....
.....

5. นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ มีอะไรบ้างและมีความจำเป็นอย่างไร ต่อการเป็นผู้นำ

.....
.....

ใบงานที่

2.

หลักของการเป็นผู้นำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำโดยใช้เวลาทำใบงาน 20 นาที และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็นจากคำถาม ดังต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นพลทหารสมยศ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร และเพราะอะไร ? โดยมีทางเลือกดังต่อไปนี้

- 1.1 รับฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของ ร.ต.สามารถ เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ควรจะนำไปปฏิบัติ
- 1.2 ไม่คิดที่จะปฏิบัติ เพราะเดี๋ยวก็มีพลทหารรายอื่นที่ไม่มารวมเช่นกัน ก็ต้องถูกลงโทษเช่นกัน
- 1.3 รับฟังแต่ก็ไม่ได้สนใจ มารวมทันก็มา มารวมไม่ทันก็ไม่มา

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ ว่องไวมีหลักการของผู้นำประการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า ร.ต.สามารถ ว่องไวควรจะเสริมสร้างหลักการของผู้นำให้กับพลทหารใหม่ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.

สิ่งชี้สอบของการเป็นผู้นำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำโดยใช้เวลาทำใบงาน 20 นาที และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็นจากคำถาม ดังต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.เก่งกล้า สามารถ นักเรียนจะเลือกปฏิบัติตนอย่างไร โดยมีทางเลือก ดังต่อไปนี้

1.1 เลือกไปรับราชการในหน่วยส่วนกลาง กทม. เพราะอะไร

.....
.....

1.2 เลือกไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ เพราะอะไร ?

.....
.....

1.3 เลือกรับราชการที่หน่วยที่แก้ปัญหาตามแนวชายแดนหรือ 3 จว.ชายแดนภาคใต้ เพราะอะไร ?

.....
.....

2. นักเรียนคิดว่า กองพันที่ ร.ต.เก่งกล้า ไปรับราชการ ประสบความสำเร็จในการปกครองบังคับบัญชาของผู้นำ หรือไม่ มีอะไรที่แสดงถึงที่ทำให้นักเรียนคิดอย่างนั้น เพราะอะไร

.....
.....

3. สิ่งชี้สอบของความเป็นผู้นำ 4 ประการคืออะไร จงอธิบายตามความเข้าใจของนักเรียน

.....
.....

4. จงอธิบายความเกี่ยวพันและการประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ จากสถานการณ์ตัวอย่างตามความเข้าใจของนักเรียน ?

.....
.....

ใบงานที่

4.

ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันคิดและทำ ใบงานที่ 1 คุณลักษณะของการเป็นผู้นำโดยใช้เวลาทำใบงาน 20 นาที และให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดเห็นจากคำถาม ดังต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็น ร.ต.บุญถึง นักเรียนจะแก้ไขปัญหาการปกครองบังคับบัญชา จำเจได้อย่างไร เพราะอะไร จินตนาการ

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นจำเจค นักเรียนจะอย่างไร เพราะอะไร

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า ร.ต.บุญถึง ได้รับความเชื่อใจและไว้วางใจ เป็นที่รักของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะอะไร

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำหรือไม่ และจะมีขั้นตอนในการแก้ปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าถ้ามีเพื่อนของเราเป็นเหมือนจำเจคจะเกิดผลอย่างไรและจะแก้ไขปัญหของเพื่อนได้อย่างไร

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ

เวลา 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำ เป็นคุณสมบัติเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะบุคคล จะช่วยให้เป็นผู้บังคับบัญชาที่ได้รับความนับถือ มีความมั่นใจ ได้รับการเชื่อฟังอย่างเต็มอกเต็มใจ และได้รับความร่วมมืออย่างจงรักภักดีจากผู้ใต้บังคับบัญชา การที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีได้นั้นจะต้องรู้จักตนเอง มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้นำให้มีขึ้นกับบุคลิกของตนในระดับต่างๆ

2. สาระการเรียนรู้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ
3. การเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำและความหมายของคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะผู้นำ 14 ประการได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. ใบกิจกรรม
3. ภาพยนตร์ ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาคที่ 3 จากยูทูบ
4. เครื่องคอมพิวเตอร์

6. กิจกรรม / กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 – 2 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแจ้งกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในการเรียนรู้
3. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยยกตัวอย่างบุคคลที่มีคุณลักษณะผู้นำ จำนวน 2 ท่าน คือ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านเป็นศิษย์เก่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและเป็นรุ่นพี่ของนักเรียน โดยถามคำถามนักเรียนว่า จากตัวอย่างบุคคลทั้ง 2 ท่าน นักเรียนคิดว่าท่านมีความเป็นผู้นำด้านใดบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูเปิดภาพยนตร์ เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 3 ในตอนที่พระองค์ทรงนำทหารปืนค่ายทัพหลวงของพม่า จนพระองค์ถูกแทงตกลงมา ให้นักเรียนดู (ให้ดูนาที่ที่ 85 – 100) จากนั้นอภิปรายร่วมกัน ประเด็นในการอภิปราย เช่น

1.1 จากการดูภาพยนตร์ นักเรียนเห็นถึงวีรกรรมที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำ นักเรียนคิดว่ามีความเป็นผู้นำอย่างไร

1.2 จุดประสงค์ในการให้ดูภาพยนตร์เรื่องนี้ คืออะไร (เพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช)

1.3 นักเรียนคิดว่าจากการที่ได้ดูภาพยนตร์เรื่องนี้ นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้าง (ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องคุณลักษณะผู้นำ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้)

2. ครูให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหนังสือเรียน วิชาการนำทหาร PC3201 บทที่ 4 เรื่อง คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ และอภิปรายความรู้ที่ได้ ตัวอย่างประเด็นการอภิปราย เช่น

2.1 นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คืออะไร ทำไมเราจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข)

2.2 คุณลักษณะของผู้นำ 14 ประการ มีอะไรบ้าง และมีความหมายอย่างไร (1. ลักษณะท่าทางและการวางตัว 2. ความกล้าหาญ 3. ความเด็ดขาด 4. ความไวเนื้อเชื่อใจ 5. ความอดทน 6. ความกระตือรือร้น 7. ความริเริ่ม 8. ความซื่อสัตย์สุจริต 9. ความพินิจพิเคราะห์ 10. ความยุติธรรม 11. ความรอบรู้ 12. ความจงรักภักดี)

2.3 นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างในการถ่ายทอดสดเกี่ยวกับชีวิตของนักบินอวกาศ (ได้ทราบว่า สถานีอวกาศเป็นอย่างไร งานของนักบินอวกาศเป็นอย่างไร นักบินนอนอย่างไร)

2.4 นักเรียนลองสังเกตตัวเอง ว่านักเรียนมีคุณลักษณะผู้นำประการใดบ้างยกตัวอย่าง 1 เหตุการณ์ (เพื่อให้ให้นักเรียนได้สังเกตตนเองในด้านคุณลักษณะผู้นำ เพื่อที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำให้เกิดขึ้นในด้านที่นักเรียนขาดคุณลักษณะนั้นไป)

2.5 นักเรียนจะเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำได้อย่างไรบ้าง (การเสริมสร้างให้เกิดขึ้นจะต้องสังเกตและพิจารณาที่ตัวนักเรียนก่อน แล้วถึงเริ่มที่จะนำเอาหลักการการเสริมสร้างที่ได้เรียนมาพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ โดยคุณลักษณะผู้นำไม่ได้ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด หรือไม่ได้ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ แต่สามารถที่จะเสริมสร้างให้มีหรือเกิดขึ้นได้ ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้)

3. ครูชี้แจงและให้นักเรียนทำใบงานกิจกรรมที่ 4.1 คุณลักษณะผู้นำและการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้นำ หลังจากทำเสร็จ สุ่มนักเรียนนำเสนอคำตอบ แล้วร่วมกันอภิปรายประเด็นในการอภิปราย เช่น

3.1 คุณลักษณะของผู้นำ 14 ประการ มีอะไรบ้าง และมีความหมายอย่างไร

3.2 วิธีใดบ้าง ที่เราจะเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำให้เกิดขึ้นได้

ขั้นสรุป

1. ครูนำนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้

1.1 นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะผู้นำมีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างไร เพราะอะไร และถ้านักเรียนไม่มีคุณลักษณะของผู้นำ นักเรียนจะเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

2. ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบสังเกต และแบบรายงานระบบคู่สัญญา เป็นการให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

7. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้	การทำใบกิจกรรม	ใบกิจกรรมที่ 5.1 หลักของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนนแบบผ่านระดับดีขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้	การทำใบกิจกรรม	ใบกิจกรรมที่ 5.1 หลักของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนนแบบผ่านระดับดีขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนผ่านระดับดีขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนผ่านระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้ากว่า กำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยัง ไม่เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกน หนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และไม่ ตรงตามกิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วนขาด เกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข / แนวทางการพัฒนา

.....
.....

(ลงชื่อ) ..... ครูผู้สอน

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

(ลงชื่อ) ..... หัวหน้าแผนกฯ

(พ.อ.เชษฐ ศรีจักรโครต)

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการกองจิตวิทยาและการนำทหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

(ลงชื่อ) .....

(พ.อ.สรารุณี จันทร์วัฒน์)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง หลักของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักของการเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

---

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักของการเป็นผู้นำ เป็นหลักการที่ผู้นำในอดีตได้นำหลักการไปใช้ในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ ผู้นำแต่ละคนได้นำไปใช้ให้เกิดผลมากน้อยในลักษณะต่าง ๆ กัน แล้วแต่การปฏิบัติของแต่ละคน ผู้นำทุกคนไม่สามารถนำหลักการของการเป็นผู้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เสมอไป แต่ก็ไม่ทำให้เกิดผลเสีย ถึงแม้ว่าการนำหลักการไปใช้ อาจจะต้องผันแปรไปตามสถานการณ์ แต่ผู้นำซึ่งละเอียดไม่ยอมใช้หลักการนี้อาจจะต้องเสี่ยงต่อความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

2. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ
2. การเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบได้

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. ใบงานที่ 5.1
3. เครื่องคอมพิวเตอร์

6. กิจกรรม / กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 – 2 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแจ้งกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนองของนักเรียนในการเรียนรู้
3. ครูยกตัวอย่างบุคคล โดยได้ยกตัวอย่าง ท่าน พลโท ธรรมนูญ คุ้มहनันท์ ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าท่านมีความเป็นผู้นำแบบไหน ยกตัวอย่างที่นักเรียนได้เห็นจากการทำงานของท่าน แล้วสุ่มนักเรียนอภิปรายให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขั้นสอน

1. ครูเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าสู่บทเรียน หลังจากนั้นครูอธิบายพร้อมยกตัวอย่างของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ ได้แก่

หลักการที่ 1 เป็นผู้มีความสามารถทั้งทางเทคนิคและทางยุทธวิธี (รู้จักหน้าที่)

หลักการที่ 2 รู้จักตนเองและแสวงหาทางปรับปรุงตนเอง

หลักการที่ 3 ทำความคุ้นเคย และดูแลสวัสดิภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา

หลักการที่ 4 ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ในสิ่งที่ควรรู้

หลักการที่ 5 ทำตนเป็นตัวอย่าง

หลักการที่ 6 ต้องแน่ใจว่าผู้ปฏิบัติเข้าใจงาน ตรวจสอบการปฏิบัติให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

หลักการที่ 7 ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หลักการที่ 8 ตัดสินใจไม่ผิดพลาดและถูกกาลเทศะ

หลักการที่ 9 ปลุกฝังความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

หลักการที่ 10 คำสั่งที่ออกไปต้องไม่เกินความสามารถของผู้ปฏิบัติ

หลักการที่ 11 รับผิดชอบผลการปฏิบัติของหน่วยตน

2. ครูอธิบายพร้อมยกตัวอย่างวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการ

3. ครูชี้แจงและให้นักเรียนทำใบงานกิจกรรมที่ 5.1 หลักของการเป็นผู้นำ หลังจากทำเสร็จ

สุ่มนักเรียนนำเสนอคำตอบ แล้วร่วมกันอภิปรายประเด็นในการอภิปราย เช่น

3.1 หลักการของผู้นำ 11 ประการ มีอะไรบ้าง และมีความหมายอย่างไร

3.2 วิธีใดบ้าง ที่เราจะเสริมสร้างหลักของการเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นได้

ขั้นสรุป

1. ครุณำนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่

1.1 หลักการผู้นำ 11 ประการ มีอะไรบ้าง

1.2 การเสริมสร้างให้เกิดหลักของผู้นำ มีวิธีใดบ้าง และกระทำไ้

1.3 หลักการผู้นำมีประโยชน์ต่อนักเรียนในเรื่องใดบ้าง พร้อมยกตัวอย่าง

2. ครูทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และทำแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การส่งงานตรงเวลา 2) การเข้าเรียนตรงเวลา 3) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ โดยแบบสังเกต และแบบรายงานระบบคู่สัญญา เป็นการให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

7. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้	การทำใบกิจกรรม	ใบกิจกรรมที่ 5.1 หลักของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนนแบบผ่านระดับดีขึ้น
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างให้เกิดหลักของการเป็นผู้นำ 11 ประการได้	การทำใบกิจกรรม	ใบกิจกรรมที่ 5.1 หลักของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนนแบบผ่านระดับดีขึ้น
3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนผ่านระดับดีขึ้น
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนนผ่านระดับดีขึ้น

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยัง ไม่เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วนและ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และ ไม่ตรงตามกิจกรรม ที่กำหนดให้ แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน ขาดไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน ขาดเกิน 2 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ไม่ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข / แนวทางการพัฒนา

.....
.....

(ลงชื่อ) ..... ครูผู้สอน

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

(ลงชื่อ) ..... หัวหน้าแผนกฯ

(พ.อ.เชษฐ ศรีจักรโครต)

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการกองจิตวิทยาและการนำทหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

(ลงชื่อ) .....

(พ.อ.สรารุณี จันทร์วัฒน์)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	เรื่อง สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำ เป็นเครื่องชี้วัดว่าการปกครองบังคับบัญชาของผู้นำหน่วยทหาร ได้รับความสำเร็จหรือล้มเหลว มีอยู่ 4 ประการ คือ ขวัญ วินัย ความรักหมั่นรักคณะ และความรู้ความชำนาญ สิ่งซึ่งสอบของการเป็นผู้นำ สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดในการประเมินค่าของหน่วยทหารได้ การประเมินค่าของหน่วยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าหน่วยมีประสิทธิภาพพอเพียงและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จหรือไม่

2. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ 4 ประการ
2. ความเกี่ยวพันของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ
3. ปัจจัยการประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ 4 ประการได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความเกี่ยวพันและประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบได้

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. ใบงานที่ 6.1
3. ใบความรู้เรื่องสิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ
4. เครื่องคอมพิวเตอร์

6. กิจกรรม / กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 – 2 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแจ้งกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในการเรียนรู้ แล้วนำเข้าสู่บทเรียนโดยเชื่อมโยงประสบการณ์ โดยตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันตอบ ในประเด็นคำถาม ดังนี้

2.1 นักเรียนจะรู้ได้อย่างไรว่า การปกครองบังคับบัญชาของผู้นำประสบความสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากอะไร

2.2 ปัญหาอะไรที่นักเรียนคิดว่าเป็นอุปสรรคในการปกครองบังคับบัญชาของผู้นำ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมายพร้อมทั้งยกตัวอย่าง ในเรื่อง สิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ 4 ประการ 1) ขวัญ 2) วินัย 3) ความรักหมั่นรักคณะ 4) ความรู้ความชำนาญ ความเกี่ยวพันของสิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ และปัจจัยการประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ

2. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม ๆ ละ 5 – 6 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ พร้อมทั้งจับฉลากเลือกภาพเพื่อวิเคราะห์ แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 6.1 สิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอคำตอบจากใบงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาจากบทเรียนด้วย Mind Mapping จากการจัดกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ สิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ ความเกี่ยวพันของสิ่งชี้สอบความเป็นผู้นำ และปัจจัยการประเมินสถานภาพสิ่งชี้สอบการเป็นผู้นำ

7. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับความหมายของสิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ 4 ประการได้	การทำใบงาน : สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ	แบบประเมิน (Scoring Rubric)	เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubric) ผ่านระดับดีขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถอธิบายความเกี่ยวพันและประเมินสถานภาพสิ่งซึ่งสอบการเป็นผู้นำได้	การทำใบงาน : สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ	แบบประเมิน (Scoring Rubric)	เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubric) ผ่านระดับดีขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถอภิปรายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	ผ่านระดับดีขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	ผ่านระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยังไม่ เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และ ไม่ตรงตาม กิจกรรมที่กำหนด ให้แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงาถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วนขาดเกิน 2 ชิ้น รองเท้า ขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วน รองเท้าไม่ขัดเงา

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข / แนวทางการพัฒนา

.....
.....

(ลงชื่อ) ..... ครูผู้สอน

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

(ลงชื่อ) ..... หัวหน้าแผนกฯ

(พ.อ.เชษฐ ศรีจักร์โครต)

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการกองจิตวิทยาและการนำทหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

(ลงชื่อ) .....

(พ.อ.สราวุฒิ จันทรวัดน์)

ใบความรู้ : สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ

เป็นเครื่องชี้ว่า การบังคับบัญชาของผู้นำหน่วยทหาร ได้รับความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลว สิ่งซึ่งสอบของการเป็นผู้นำสามารถใช้เป็นเครื่องวัดในการประเมินค่าของหน่วยได้อย่างดี การประเมินค่าของหน่วยจะต้องกระทำโดยต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าหน่วยมีประสิทธิภาพเพียงพอ และสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จเพียงใดหรือไม่สิ่งซึ่งสอบของการเป็นผู้นำจะทำให้หน่วยบังเกิดผลสำเร็จในภารกิจได้ จะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ตัวอย่าง เช่น หน่วยที่มีอัตราผู้ประพฤติกะเรออยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่เพียงแต่แสดงว่า หน่วยนั้นมีวินัยดี แต่ยังหมายถึงว่าหน่วยนั้นมีขวัญดีและมีความรักหมู่คณะดีอีกด้วย

สิ่งซึ่งสอบความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย

1. ขวัญ สภาวะทางจิตของทหารแต่ละคน สภาวะนี้ขึ้นอยู่กับท่าทีที่ทหารมีต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะ เป็น ทั้งเพื่อนทหารด้วยกัน, ผู้นำของตน, ความเป็นอยู่ทั่วไปของหน่วย และสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเห็นว่ามี ความสำคัญแก่ตน ขวัญมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีความพอใจใน ความต้องการขั้นมูลฐานของตน ถ้าการฝึก การปกครอง และการรบของหน่วย ได้กระทำไปในทางที่ช่วย ให้เกิดความพอใจในความต้องการขั้นมูลฐานของทหารแล้ว จะได้รับการสนองตอบเป็นอย่างดีจากทหาร การมีขวัญดี เป็นสภาวะทางจิตที่ทำให้ทหารเกิดความเชื่อมั่น ทำให้เขากล้าเผชิญต่อความยากลำบาก เกิดความอดทนและตั้งใจจริง

2. วินัย เป็นสภาวะของจิตที่แสดงออกมาในทางเชื่อฟังและปฏิบัติตามอย่างมีปฏิภาณไหวพริบ ด้วยความเต็มใจ พร้อมเพรียงกัน หน่วยที่มีวินัยดีจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าจะ มีผู้คอยดูแลหรือไม่ เพราะเกิดจากผลการฝึกที่ได้ผล การนำหน่วยที่มีไหวพริบของผู้นำจะช่วยให้ ทหารกล้ายืนหยัดในสนามรบ และกล้าเผชิญความยากลำบากอย่างไม่สะทกสะท้าน

3. ความรักหมู่รักคณะ คือ ความจงรักภักดี ความภูมิใจ และความกระตือรือร้นต่อการแสดงออก ของสมาชิกภายในหน่วยของตนเมื่อขวัญหมายถึงท่าทีของทหารแต่ละคน ความรักหมู่รักคณะ เปรียบเสมือนจิตใจของหน่วย ความรักหมู่รักคณะ เป็นบุคลิกลักษณะประจำหน่วยซึ่งแสดงให้เห็น กำลังใจที่จะต่อสู้ และชัยชนะซึ่งไม่มีใครทาบติด ความรักหมู่รักคณะจะมีขึ้นได้ต้องอาศัยความพอใจที่ ทหารจะได้รับจากการที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของหน่วย ท่าทีที่แสดงออกต่อทหารในหน่วยเดียวกัน และ ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำหน่วยของตน

4. ความรู้ความชำนาญ คือ ความสามารถของบุคคลและของหน่วยที่จะปฏิบัติงานหรือภารกิจให้ เกิดผลดี ด้วยการใช้ความสามารถทางร่างกาย, ทางเทคนิคและทางยุทธวิธีมาประกอบกัน ซึ่งเกิดจาก การรวมความชำนาญของแต่ละคนในหน่วย โดยผู้นำหน่วยเป็นผู้ผสมผสานให้เกิดชุดปฏิบัติงานที่

คล่องแคล่ว ความรู้ความชำนาญ ส่วนใหญ่ได้มาจากการฝึก ผู้บังคับบัญชาควรใช้เวลาในการกำกับดูแลการฝึกให้มาก การกำกับดูแล เป็นวิธีตัดสินความรู้ความชำนาญของบุคคลและของหน่วยที่ดีที่สุด และ ได้ผลที่สุดวิธีหนึ่ง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ	เวลา 8 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ	เวลา 2 ชั่วโมง

---

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ที่มักพบอยู่เสมอ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าทำหน้าที่บังคับบัญชา การคัดเลือกและการพัฒนาตัวผู้นำหน่วยในระดับรองลงไป ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย และการใช้ข้อปรึกษาหารือ การแก้ปัญหาไม่ได้ยึดถือเอาประสบการณ์และการสังเกต มาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจให้ถูกต้องได้เสมอไป ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องเสริมสร้างแนวความคิด กรรมวิธีในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะผู้นำ เป็นวิธีเข้าถึงปัญหาเพื่อวิเคราะห์อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยในการตกลงใจในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

2. สาระการเรียนรู้

1. ขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ
2. กรรมวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับกรรมวิธีในการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเองในด้านการมาเข้าเรียนที่ตรงต่อเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงต่อเวลา และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง
  - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
2. ตรงต่อเวลา
  - ส่งงานตรงเวลา
  - เข้าเรียนตรงเวลา

5. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียน
2. ใบงานที่ 7.1
3. เครื่องคอมพิวเตอร์

6. กิจกรรม / กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 7 – 8 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูแจ้งกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในการเรียนรู้ แล้วนำเข้าสู่บทเรียนโดยเชื่อมโยงประสบการณ์ โดยตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันตอบ ในประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 นักเรียนเคยเห็นการปกครองบังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชาที่ไม่ดีไหม ถ้านักเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาจะอย่างไร เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
  - 2.2 ปัญหาอะไรที่นักเรียนคิดว่าเป็นอุปสรรคในการปกครองบังคับบัญชาของผู้นำ

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมายพร้อมทั้งยกตัวอย่าง ในเรื่อง ขอบเขตของปัญหาของความเป็นผู้นำ กรรมวิธีในการแก้ไขปัญหา และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายร่วมกัน โดยยกตัวอย่างประเด็นการอภิปราย เช่น
  - 1.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการปกครองบังคับบัญชาที่นักเรียน พบเจอมา ที่นักเรียนไม่ชอบ
  - 1.2 นักเรียนจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร จากการที่นักเรียนได้เรียนรู้วิธีแก้ไขปัญหาการเป็นผู้นำมาแล้ว
2. ครูชี้แจงและให้นักเรียนทำใบงานกิจกรรมที่ 7.2 ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะ ผู้นำและให้นักเรียนทำใบกิจกรรมเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ หลังจากนั้นสุ่มกลุ่มออกมานำเสนอคำตอบ แล้วครูนำอภิปรายสรุปเกี่ยวกับ ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำ โดยให้ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 เพราะอะไรเราจึงต้องเรียนรู้ เรื่องปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของผู้นำ
  - 2.2 จากการทำกิจกรรมนี้ นักเรียนมีวิธีแก้ไขปัญหาซึ่งเกิดจากการปกครองบังคับบัญชาได้อย่างไร
  - 2.3 นักเรียนคิดว่าจะนำเอาการเรียนรู้ในบทนี้ไปใช้ได้อย่างไร ยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน
  - 2.4 กรรมวิธีในการแก้ไขปัญหาของผู้นำ มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง พร้อมทั้งยกตัวอย่างให้เข้าใจ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาจากบทเรียนด้วย Mind Mapping จากการจัดกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ขอบเขตของปัญหาคุณลักษณะผู้นำ กระบวนการในการแก้ไขปัญหาของคุณลักษณะของผู้นำ

7. การวัดและประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
1. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำได้	การทำใบงาน	ใบงานกิจกรรมที่ 7.1 ปัญหาและกรรมวิธี แก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริก (Scoring Rubric) ผ่านระดับ ดีขึ้นไป
2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับกรรมวิธีในการแก้ปัญหาลักษณะผู้นำได้	การทำใบงาน	ใบงานกิจกรรมที่ 7.1 ปัญหาและกรรมวิธี แก้ปัญหาคุณลักษณะผู้นำของการเป็นผู้นำ	เกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริก (Scoring Rubric) ผ่านระดับ ดีขึ้นไป
3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดและแสดงค่านิยมของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	เกณฑ์การให้คะแนน ผ่านระดับดีขึ้นไป
4. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการคิดเพื่อเลือกกระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง	ผ่านระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเอง

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 4 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 15 ชม.	นักเรียนส่งชิ้นงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดล่าช้าเกิน 24 ชม.
นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่ครูมอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 80 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 70 ของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทำงานมีเนื้อหาไม่ครบถ้วนประมาณร้อยละ 50 ของงานที่มอบหมาย
นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานทันตามเวลา	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 4 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 15 ชม.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานไม่ทันเกิน 24 ชม.
นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาตรงต่อเวลาในการเรียน	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 15 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 30 น.	นักเรียนมาเรียนล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด 45 น.
นักเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเตรียมพร้อมในการเรียนที่กำหนดครบถ้วน	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 1 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 2 ชิ้น	นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนเรียนไม่ครบที่กำหนดเกิน 3 ชิ้น

ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	สม่ำเสมอ (4)	บ่อยครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	น้อยครั้ง (1)
นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมตรงตาม เวลาที่ครูกำหนด	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 15 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 30 นาที	นักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า กว่ากำหนด 45 นาที
นักเรียนแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น โกนหนวด กันจอน เล็บสั้น ถูกต้องตามที่ กำหนด	เสื้อผ้าต้องรีด ทรงผมสั้น ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน เล็บสั้น	เสื้อผ้ารีดแต่ยัง ไม่เรียบร้อย ทรงผมกึ่งยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ตัดเล็บ	เสื้อผ้าไม่รีด ผมยาว ไม่โกนหนวด ไม่กันจอน ไม่ตัดเล็บ
นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ถูกต้อง ตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน แต่ ติดเครื่องหมาย ถูกต้องตาม กิจกรรมที่ กำหนดให้ แต่งกาย	นักเรียนแต่งกาย ไม่ครบถ้วน และ ติดเครื่องหมาย ไม่ถูกต้องตาม กิจกรรมที่กำหนด ให้แต่งกาย	นักเรียนแต่งกายไม่ ถูกต้อง ติด เครื่องหมาย ไม่ถูกต้อง และ ไม่ตรงตามกิจกรรม ที่กำหนดให้ แต่งกาย
เครื่องแบบ นักเรียนถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมาย ครบถ้วน รองเท้า ขัดเงา ถูกต้อง ตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วนขาด ไม่เกิน 1 ชิ้น รองเท้าขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วนขาดเกิน 2 ชิ้น รองเท้า ขัดเงา	เครื่องแบบติด เครื่องหมายไม่ ครบถ้วน รองเท้า ไม่ขัดเงา

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข / แนวทางการพัฒนา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ) ..... ครูผู้สอน

(ร.อ.กิตติ กลิ่นหอม)

(ลงชื่อ) ..... หัวหน้าแผนกฯ

(พ.อ.เชษฐ ศรีจักรโครต)

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการกองจิตวิทยาและการนำทหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

(ลงชื่อ) .....

(พ.อ.สราวุฒิ จันทรวัดน์)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	ร้อยเอกกิตติ กลิ่นหอม
วัน เดือน ปีเกิด	5 ธันวาคม 2526
การศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกการจัดการทั่วไป สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี ปริญญาโท ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและ นวัตกรรมการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2556-2560	รักษาราชการ ประจำแผนกฯ กองจิตวิทยาและการนำทหาร กรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ.2561-ปัจจุบัน	รักษาราชการ อาจารย์ กองจิตวิทยาและการนำทหาร ส่วนวิชาทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
โทรศัพท์	-
อีเมล	-

